Waggaa 9ffaa .... Lak. 12
፱ኛ ዓመት .... ቁጥር ፲፪
9th year .... No. 12

Finfinnee, Gurraandhala 18/1995
ፊንፊኔ፣ የካቲት ፲፰ ቀን ፲፱፻፺፭

MAGALATA OROMIYAA

መገለተ ኦሮሚያ

MEGELETA OROMIA

Gatiin Tokkoo .... 17·89 ያንዱ ዋጋ .... " Unit Price .... "	Too'annaa Caffee Mootummaa Naannoo Oromiyaatiin Kan Bahe በኦሮሚያ ክልላዊ መንግሥት ም/ቤት ጠባቂነት የወጣ	Lakk. S. Poostaa .... 101769 የፖ·ሣ·ቁጥር .... " P.O.Box .... "

QABEENTAA

Mootummaa Naannoo Oromiyaatti Dambii Aangoofi hojii Manneen Maree Bulchiinsa Aanaafi Gandaa tartiibaan Murteessuuf bahe lakk. 30/1995 .... fuula 1

ማውጫ

በኦሮሚያ ክልላዊ መንግሥት የወረዳ እና የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት ሥልጣንና ተግባር በዝርዝር ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር ፴/፲፱፻፺፭ .... ገጽ ፩

Dambii Lakkoofsa 30/1995

Mootummaa Naannoo Oromiyaatti Dambii Aangoofi hojii Manneen Maree Bulchiinsa Aanaafi Gandaa tartiibaan murteessuuf bahe

Sirna Bulchiinsaa Aangoofi hojii gadi buusuu (decentralization) hojiirra oolchuuf, ijaarsa sirna dimokiraasii haala amansiisaa ta'een fiixaan baasuufi hirmaannaa dammaqaa ummataa mirkaneessuuf humna raawwachiisummaa Aangoo sadarkaa gadi aanaa jabeessuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;

Bulchiinsa gaarii mirkaneessuuf; iftoomaafi itti gaafatamummaa dhugoomsuuf; tarsiimoowwaniifi sagantaalee misooma badiyyaa, sagantaa wabii nyaataafi tarsiimoo hiyyummaa hir'isuu, akkasumas misooma ariifachiisaa waliigalaa mirkaneessuufi hojiirra oolchuuf aangoo fi hojii manneen Maree Aanaafi Gandaa guutuu ummataa sosochoosuu dandeessisu tartiibaan murteessuun barbaachisaa ta'ee waan argameef;

Akkaataa Labsii gurmaawina qaamoota raawwachiiftuu Mootummaa Naannichaa fooyyessuufi Aangoofi hojii isaanii irra deebi,uudhaan murteessuuf bahe labsii lakkoofsa 50/1994 keewwata 65 (1)tti Danbiin kanatti aanu baheera.

BOQONNAA TOKKO
Tumaatoota Waliigalaa
Kutaa Tokko

1. *Mata duree gabaabaa*

Dambiin kun Mootummaa Naannoo Oromiyaatti Dambii Aangoofi hojii Manneen Maree Bulchiinsa Aanaafi Gandaa tartiibaan murteessuuf bahe lakkoofsa 30/1995 jedhamee waamamuu ni danda'a.

ደንብ ቁጥር ፴/፲፱፻፺፭

በኦሮሚያ ክልላዊ መንግሥት የወረዳ እና የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤቶች ሥልጣንና ተግባር በዝርዝር ለመወሰን የወጣ ደንብ

ያልተማከለ አስተዳደርን ተግባራዊ ለማድረግ፤ የዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታውን በአስተማማኝ ከዳር ለማድረስና የነቃ የሕዝብ ተሳትፎ ለማረጋገጥ የዝቅተኛውን የሥልጣን እርከን የማስፈጸም አቅም ማጠናከር አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

መልካም አስተዳደርን ለማስፈን፣ ግልፅነትና ተጠያቂነትን ለማረጋገጥ፣ የገጠር ልማት እስትራቴጂዎችንና ፕሮግራሞችን፣ የምግብ ዋስትናውን ፕሮግራምና የድህነት ቅነሳውን እስትራቴጂ እንዲሁም አጠቃላይ ፈጣን ዕድገት ለማረጋገጥና ተግባራዊ ለማድረግ ምልዓተ ሕዝቡን ለማነቃነቅ የሚያስችል የወረዳና የቀበሌን አስተዳደር ም/ቤት ሥልጣንና ተግባር በዝርዝር መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

የክልሉን መንግሥት የአስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ለማሻሻልና ሥልጣናቸውንና ተግባራቸውን እንደገና ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር ፶/፲፱፻፺፬ በአንቀጽ ፷፭ (፩) መሠረት ከዚህ የሚከተለው ደንብ ወጥቷል።

ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች
ክፍል አንድ

፩· አጭር ርዕስ

ይህ ደንብ በኦሮሚያ ክልላዊ መንግሥት የወረዳ እና የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት ሥልጣንና ተግባር በዝርዝር ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር ፴/፲፱፻፺፭ ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

2. *Hiika*
Akkaataan jechichaa hiika biroo kan kennisiisuuf yoo ta'e malee dambii kana keessatti:-
(a) Mana Maree Bulchiinsaa jechuun qaama raawwachiiftuu Naannoo, yookaan Aanaa, yookaan Gandaa jechuudha.
(b) Mana Maree jechuun qaama Caffee Oromiyaatti gaditti sadarkaa Aanaa yookaan Gandaatti kallattiidhaan ummataan filatamuudhaan gurmaa'uudha.
(c) Nama jechuun nama uumamaa yookaan qaama mirgi namummaa seeraan kennameefiidha.
3. *Daangaa raawwatamummaa Dambii kanaa*
Dambiin kun aanootaafi Gandoota Mootummaa Naannoo Oromiyaa keessatti argaman hundumaarratti raawwatamummaa ni qabaata.
4. *Akkaataa ibsa saalaa*
Dambii kana keessatti kan saala dhiiraatiin tumame akkaataa barbaachiseen saala dubartiis ni haammata.

Kutaa Lama

5. *Akkaataa filannoofi muudama miseensoota Mana Maree Bulchiinsa Aanaa*
1) Dura Taa'aan Bulchiinsa Aanaa miseensoota Mana Maree Aanaa jiddiu Dhaabbata siyaasaa sagalee caalmaya argateen dhihaatee Mana Maree Aanaatiin ni moggaafama.
2) Muudamni miseensoota Mana Maree Bulchiinsa Aanaa dura taa'aa aanichaatiin dhihaatee Mana Maree Aanaatiin ni raggaasifama.
3) Manni Maree Bulchiinsa Aanaa Miseensoota torba kanatti aananiifi miseensa sagalee hin qabne tokko ni qabaata;
(a) Dura Taa'aa Bulchiinsa Aanaa
(b) Itti Aanaa Bulchaa Aanaa
(c) Itti gaafatamaa Misooma Baadiyyaa Aanaa
(d) Ittigaafatamaa Ijaarsa Dandeettii Aanaa
(e) Ittigaafatamaa Bulchiinsaafi Haqaa Aanaa
(f) Ittigaafatamaa Gurmaawina Ummataa Aanaa
(g) Ittigaafatamaa Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa Aanaa
(h) Ittigaafatamaan Faayinaansiifi Misooma Diinagdee Aanaa sagalee osoo hin qabaatin hirmaataa ta'a.

Kutaa Sadii

6. *Aangoofi hojii Mana Maree Bulchiinsa Aanaa*
Manni Maree Bulchiinsa Aanaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchiinsa Aanaatiifi Mana Maree Aanaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti Aanaan ni qabaata:-
(a) Imaammatoonni, Seeroonni, qajeelfamoonni, karoorotaafi sagantaaleen Mootummaa Aanichaa keessatti hojiirra akka oolan ni godha.
(b) Qaamoota raawwachiiftuu Aanicha keessatti argaman ol'aantummaan ni qindeessa, hojii isaanii ni hordofa, ni hoggana.
(c) Wixinee baajeta waggaa Aanichaa ni qopheessa, Mana Maree Aanichaatiif ni dhiheessa, yeroo raggaasifames hojiirra akka oolu ni godha.
(d) Nageenyaafi tasgabbii Aanichaa ni eega, qaamoota nageenyaafi poolisii Aanichaa ni hoggana, hojii isaanii ni qindeessa.
(e) Karoorota hawaasummaa, diinagdeefi bulchiinsaa qopheessee Mana Maree Aanichaatiif dhiheessuudhaan ni raggaasisa.
(f) Galiin Mootummaa sirriitti maddoota Aanichaa adda addaarraa argamu sirritti akka sassaabamu ni godha.
(g) Qabeenya uumamaa ni eega, ni misoomsa, ni kunuunsa, ummaticha hojii misoomaatiif ballinaan ni kakaasa.
(h) Hambaawwan Aanicha keessatti argaman eeguumsiifi kunuunsi barbaachisaan godhamaafi jiraachuusaa ni hordofa

፪. ትርጓሜ
የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ክልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፦
ሀ) የአስተዳደር ም/ቤት ማለት የክልል ወይም የወረዳ ወይም የቀበሌ ሕግ አስፈጻሚ አካል ማለት ነው።
ለ) ምክር ቤት ማለት ከጨፌ ኦሮሚያ በታች በወረዳ ወይም በቀበሌ ደረጃ በሕዝብ በቀጥታ በመመረጥ የሚደራጅ አካል ነው።
ሐ) ሰው ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።
፫. የዚህ ደንብ ተፈፃሚነት ወሰን
ይህ ደንብ በኦሮሚያ ክልላዊ መንግሥት ውስጥ በሚገኙ ወረዳዎችና ቀበሌዎች ላይ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።
፬. የፆታ አገላለጽ
በዚህ ደንብ ውስጥ በወንድ ጾታ የተደነገገው እንደአግባብነቱ የሴት ጾታንም ያካትታል።

ክፍል ሁለት

፭. የወረዳ አስተዳደር ም/ቤት አባላት አመራረጥና አሿሿም
፩. የወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ከወረዳው ም/ቤት አባላት መካከል አብላጫ ድምጽ ባገኘው የፖለቲካ ድርጅት አቅራቢነት በወረዳው ም/ቤት ይሰየማል።
፪. የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት አባላት ሹመት በዋና አስተዳዳሪው አቅራቢነት በወረዳው ም/ቤት ይፀድቃል።
፫. የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት የሚከተሉት ሰባት አባላትና አንድ ድምፅ አልባ አባል ይኖሩታል፤
ሀ) የወረዳው ዋና አስተዳዳሪ
ለ) የወረዳው ም/አስተዳዳሪ
ሐ) የወረዳው የገጠር ልማት ኃላፊ
መ) የወረዳው አቅም ግንባታ ኃላፊ
ሠ) የወረዳው አስተዳደርና ፍትሕ ኃላፊ
ረ) የወረዳው የሕዝብ አደረጃጀት ኃላፊ
ሰ) የወረዳው የሕዝብ ግንኙነትና የማስታወቂያ ኃላፊ
ሸ) የወረዳው የፋይናንስና የኢኮኖሚ ልማት ኃላፊ ያለ ድምፅ ተሣታፊ ይሆናል።

ክፍል ሦስት

፮. የወረዳ አስተዳደር ም/ቤት ሥልጣንና ተግባር
የወረዳ አስተዳደር ም/ቤት ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው ም/ቤት ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።
ሀ) የመንግሥት ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ መመሪያዎች፣ ዕቅዶችና ፕሮግራሞች በወረዳው ውስጥ በሥራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል።
ለ) በወረዳው ውስጥ የሚገኙ አስፈፃሚ አካላትን በበላይነት ያስተባብራል። ሥራቸውን ይከታተላል፤ ይመራል።
ሐ) የወረዳውን ዓመታዊ በጀት ረቂቅ ያዘጋጃል፤ ለወረዳው ም/ቤት ያቀርባል፤ ሲፀድቅም በሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል።
መ) የወረዳውን ሰላምና ፀጥታ ይጠብቃል፤ የወረዳውን የፀጥታና የፖሊስ አካላት ይመራል፤ ሥራቸውን ፣ ያስተባብራል።
ሠ) የማህበራዊ፣ ኤኮኖሚያዊና አስተዳደራዊ ዕቅዶችን አዘጋጅቶ ለወረዳው ም/ቤት በማቅረብ ያስፀድቃል።
ረ) ከወረዳው የተለያዩ ምንጮች የሚገኘው የመንግሥት ገቢ በአግባቡ እንዲሰበሰብ ያደርጋል።
ሰ) የተፈጥሮ ሀብትን ይጠብቃል፤ ያለማል፤ ይንከባከባል፤ ሕዝቡን ለልማት ሥራ በስፋት ያነሳሳል።
ሸ) በወረዳው ውስጥ የሚገኙ ቅርሳ ቅርሶች አስፈላጊው ጥበቃና እንክብካቤ እየተደረገላቸው መሆኑን ይከታተላል።

(i) Aadaafi Afaan ummatichaa akka dagaagu ni godha;

(j) Ispoortiin aadaa ummataa akka ta'uufi iddoowwan oolmaya ispoortii akka babal'atan ni godha.

(k) Qaamooleen hawaasa Aanichaa adda addaa waldaalee hojii gamtaatiin akka gurmaawan ni godha. Waldaalee hojii gamtaa gurmaawaniifis deggersa barbaachisaa ni kenna;

(l) Hawwattoonni Tuurizmii Aanichaa akka beekamaniifi hirmaannaa ummataatiin hojiirra akka oolan ni godha.

(m) Ummaticha hojiiwwan misoomaatiif kakaasuudhaan karaa dimokiraatawaa ta'een akka hirmaatu ni godha.

(n) Waa'ee raawwannaa hojii isaa Mana Maree Aanichaatiifi Bulchaa Godinaatiif yeroo yeroodhaan gabaasa ni dhiheessa.

(o) Karoora Aanaa Gandaaf kennuu, karoora Gandaa tokko tokkoon ilaaluufi raawwannaasaa dhiheenyaan hordofuu.

(p) Walgeeddaruumsi muuxaannoo hoggantoota Gandaa sagantaa beekameen raawwatamu akka jiraatuufi tokko kan biroorraa akka baratu gochuu, kuniis naannoo ummata qindeessuutti, hojiiwwan misoomaa hojjechiisuutti, rakkoowwan bulchiinsaa hiikuutti ta'uutu irra jiraata,

(q) Hoggantoonni Gandaa labsoota, seerootaafi qajeelfamoota biyyattiifi Naannichaa bu'a qabeeyyii ta'anirratti hubannoo akka qabaatan ogeessoota qapheessuudhaan mata dureewwan adda addaarratti mari'achiisuutu irra jiraata;

(r) Dandeettiin ummaticha haqaan tajaajiluu isaanii akka cimuufi humni malaammaltummarratti gara kuteenyaan qabsaa'uuf isaan dandeessisu akka uumamuuf seeminaaroota gaggabaabaa ogeessootaan qopheessudhaan kennuu,

(s) Manni Maree Bulchiinsa Aanichaa hir'inoota isaa gamaaggama tarkaanfiiwwan sirreessa yeroo yeroodhaan fudhachuu dabalatee miseensoonni hunduu hogganummaafi itti gaafatamummaan hojjechuun isaanii akka dagaaguufi gahuumsi raawwannaa hojii hojjechuun isaanii akka guddatu ogeessoota Aanaalee keessa jiraniin, yeroo tokko tokkoos Naannicharraa affeerraa seeminaaroota guyyaa guyyaa kennuudhaan hojiin cimsuufi gahuumsa isaanii ol guddisuu karooraan qabamee hojiirra ooluu qaba,

(t) Hojiiwwan Mana Maree Aanichaa fi Mana Maree Bulchiinsa Aanichaatiin kennamaniif biroo ni raawwata.

KUTAA AFUR
Aangoofi hojii Miseensoota Mana Maree Bulchiinsa Aanaa

7. *Aangoofi hojii Dura Taa'aa Bulchiinsa Aanaa*

Dura Taa'aa Bulchiinsa Aanaa itti waamamnisaa Mana Maree Aanichaatiifi Bulchaa Godinaatiif tahee, aangoofi hojiiwwan kanatti aanaan ni qabaata:-

(a) Hojiiwwan Aanichatti raawwataman, Mana Maree Bulchiinsaatiin raggaasifamaniifi qaamoota ol'aanoorraa kennaman walitti qindeessee ni hoggana, ni hordofa, ni raawwachiisa.

(b) Mana Maree Aanichaa ni gurmeessa, ni hoggana,

(c) Aanicha keessatti imaammatoonni, seeroonni, qajeelfamoonni, karooronniifi sagantaaleen Mootummaa sirriitti hojiirra ooluu isaanii ni mirkaneessa.

ቀ) የሕዝቡ ባሕልና ቋንቋ እንዲበለፅግ ያደርጋል።

በ) ስፖርት የሕዝቡ ባህል እንዲሆንና የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎች እንዲስፋፉ ያደርጋል።

ተ) የወረዳው የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች በህብረት ሥራ ማኅበራት እንዲደራጁ ያደርጋል። ለተደራጁትም የህብረት ሥራ ማኅበራት አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል።

ቸ) በወረዳው የሚገኙ የቱሪስት መስህቦች እንዲታውቁና በህብረተሰቡ ተሳትፎ ጥቅም ላይ እንዲውሉ ያደርጋል።

ኀ) ህዝቡን ለልማት ሥራዎች በማነሳሳት ዴሞክራሲያዊ በሆነ አግባብ እንዲሳተፍ ያደርጋል።

ኘ) ስለ ሥራው አፈጻጸም ለወረዳው ም/ቤትና ለዞን አስተዳዳሪ በየወቅቱ ሪፖርት ያቀርባል።

አ) የወረዳው ዕቅድ ለቀበሌ መስጠት፣ የቀበሌን ዕቅድ በዝርዝር ማየትና አፈፃፀሙን በቅርብ መከታተል።

ከ) በታወቀ ፕሮግራም የሚፈፀም የቀበሌ አመራሮች የልምድ ልውውጥ እንዲኖርና አንዱ ከሌላው እንዲማር ማድረግ፣ ይህም ሕዝቡን በማስተባበር ፤ የልማት ሥራዎችን በመሥራት፤ የሕዝቡን አስተዳደራዊ ችግሮች በመፍታት ዙሪያ መሆን ይኖርበታል።

ኸ) የቀበሌው አመራሮች በሀገሪቷና በክልሉ ጠቃሚ አዋጆች፣ ሕጎችና መመሪያዎች ላይ ግንዛቤ እንዲኖራቸው በተለያዩ ርእሶች ላይ ሙያተኞችን በማዘጋጀት ማወያየት ይኖርበታል።

ወ) ሕዝቡን በቅንነት የማገልገል አቅማቸው እንዲጠናከርና ሙስናን በፅናት ለመታገል የሚያስችል አቅም እንዲፈጠርላቸው አጫጭር ሴሚናሮችን በሙያተኞች በማዘጋጀት መስጠት፤

ዘ) የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት ጉድለቶቹን እየገመገመ በየጊዜው የማስተካከያ እርምጃዎችን ከመውሰድ በተጨማሪ ሁሉም አባላት የኃላፊነትና የተጠያቂነት መንፈሳቸው እንዲዳብር የሥራ አፈፃፀም ብቃታቸው ከፍ እንዲል፣ በወረዳው ውስጥ ባሉ ሙያተኞች አንዳንዴም ከክልሉ እየጋበዙ የእለት ሴሚናሮችን በመስጠት የማጠናከርና የማብቃት ሥራ በዕቅድ ተይዞ መተግበር አለበት።

ዠ) በወረዳው ም/ቤትና በዞን አስተዳዳሪ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

ክፍል አራት
የወረዳ አስተዳደር ምክር ቤት አባላት ሥልጣንና ተግባር

፯· የወረዳ ዋና አስተዳዳሪ ሥልጣንና ተግባራት

የወረደወ ወነ አሰተደደረ ተጠረነተ ለወረዳው ም/ቤትና ለክልሉ ፕሬዚዳንት ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) የወረዳው ዋና አስተዳዳሪ በወረዳው የሚከናወኑ፣ በአስተዳደር ም/ቤት የፀደቁና ከበላይ አካላት የሚሰጡትን ተግባራት አጣምሮ ይመራል፤ ይከታተላል፣ ሥራዎችን ያስፈፅማል።

ለ) የወረዳውን አስተዳደር ም/ቤት ያደራጃል፣ ይመራል።

ሐ) የመንግሥት ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ መመሪያዎች፣ ዕቅዶችና ፕሮግራሞች በወረዳው ውስጥ በትክክል መተግበራቸውን ያረጋግጣል።

(d) Miseensoota Mana Maree Bulchiinsa Aanichaa, hojii dhaabbilee adda addaatiifi gandoota isa jalatti argamanii ol'aantummaan ni qindeessa, ni hoggana, ni to'ata.

(e) Karooronniifi sagantaaleen tajaajiltoota hawaasummaa, misooma diinagdee yeroo eeganii qophaa'uu isaanii ni to'ata, hojiirra oluu isaanii ni hordofa.

(f) Humnoota tasgabbiifi polisii seeraafi sirna Aanichaa kabachiisuuf dhaabatan ol'aantummaan ni hoggana, ni to'ata.

(g) Miseensoota Mana Maree Bulchiinsa Aanichaa Mana Maree Aanichaatiif dhiheessee ni muudamsiisa.

(h) Mana Maree Bulchiinsa Aanichaa walgahii ni waama, ni geggeessa. • Walgahichi akkaataa miseensoonni Mana Maree Bulchiinsaa murteessaniin yeroo isaa eeggatee akka adeemsifamu ni godha.

(i) Mana Maree Aanichaatiifi Bulchaa Godinaatiif yeroo yeroodhaan gabaasa ni dhiheessa.

(j) Hojiiwwan biroo, Mana Maree Aanichaafi Bulchaa Godinaatiin kennamaniif ni raawwata.

8. *Aangoo fi hojii Itti Aanaa Bulchaa Aanaa*

Itti Aanaan Bulchaa Aanaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiif ta'ee aangofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:–

(a) Yeroo Dura Taa'aa Bulchaa Aanaa hinjirre bakka bu'ee ni hojjeta.

(b) Hojiiwwan Dura Taa'aa Aanaatiin kennamaniif biroo ni raawwata.

9. *Aangoofi hojii ittigaafatamaa misooma baadiyyaa Aanichaa*

Ittigaafatamaan misooma baadiyyaa Aanichaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi Ittigaafatamaa Waajjira Misooma baadiyyaa Godinaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:-

(a) Waajjira Misooma baadiyyaa Aanichaa ni gurmeessa, ni hoggana.

(b) Imaammataafi tarsiimoowwan misooma baadiyyaa hojiirra oolchuuf adda durummaan ni socho'a.

(c) Sagantaaleen misooma oomishaafi oomishtummaa qonnaan bulaa guddisuuf sadarkaa Naannootti bahan bifa haala qabatamaa Aanichaatiin walsimeen hojiirra ooluusaa ni hordofa. Keessumattuu hojii paakeejii ekisteenshiiniitiif xiyyeefannaa kennee ni socho'a.

(d) Haala calla guddiftoonni misooma ariifachiisaa baadiyyaatiif barbaachisaa ta'an itti argamaniifi yeroo eeganii gara Aanichaa itti dhufaniifi fayyadamaa bira itti gahan ni mijeessa.

(e) Karoora misooma baadiyyaa Aanichaa ni qopheessa, waajjira Bulchiinsa Aanichaatiin erga raggaasise booda hojiirra ni oolcha.

(f) Aanicha keessatti karaa sagantaan wabii nyaataa itti mirkanaa'uufi tarsiimoon hiyyummaa hir'isuu hojiirra itti oolu ni mijjeessa. Sagantaan ummata qubachiisuu fedhiirratti hundaa'e akka adeemsifamu ni godha.

(g) Daandiifi bu'uroonni misoomaa kanneen biroo Aanicha keessatti akka babal'atan ni godha.

(h) Hojiiwwan misooma jallisii akka babal'atanii fi qonnaan bulaa biratti aadaa akka ta'an ni godha.

(i) Sagantaaleen misoomaa fi eegumsa midhaanii, beeyiladaafi qurxummii, fayyaa beeyiladaa fi bunaa cimanii akka adeemsifaman hordoffii barbaachisaa ni godha.

(j) Aanicha hojiiwwan wabii hawaasummaa ol'aantummaan ni hogana, hojiirra ooluusaanii ni to'ata.

መ) የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት አባላት፤ የልዩ ልዩ ተቋሞችንና በሥሩ የሚገኙ ቀበሌሎችን ሥራ በበላይነት፤ ያስተባብራል፤ ይመራል፤ ይቆጣጠራል።

ሠ) የወረዳው ማኅበራዊ አገልግሎቶች፤ የኢኮኖሚ ልማት ፕሮግራሞችና ዕቅዶች ወቅቱን ጠብቀው መዘጋጀታቸውን ይቆጣጠራል፤ ሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል።

ረ) የወረዳውን ሕግና ሥርዓት ለማስከበር የተቋቋሙ የፀጥታና የፖሊስ ኃይሎችን በበላይነት ይቆጣጠራል።

ሰ) የወረዳውን የአስተዳደር ም/ቤት አባላት ለወረዳው ም/ቤት አቅርቦ ያሾማል።

ሸ) የወረዳውን አስተዳደር ም/ቤት ስብሰባ ይጠራል፤ ይመራል። ስብሰባው አስተዳደር ም/ቤት አባላት በሚወስኑት መሠረት ወቅቱን ጠብቆ እንዲካሄድ ያደርጋል።

ቀ) ለወረዳው ም/ቤትና ለዞን አስተዳዳሪ በየጊዜው ሪፖርት ያቀርባል።

በ) በወረዳው ም/ቤትና በዞን አስተዳዳሪ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

፰· <u>የወረዳ ምክትል ዋና አስተዳዳሪ ሥልጣንና ተግባር</u>

የወረዳው ምክትል ዋና አስተዳዳሪ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ቀይኖሩታል።

ሀ) ዋና አስተዳዳሪው በማይኖርበት ጊዜ ተተክቶ ይሠራል።

ለ) በዋና አስተዳዳሪው ተለይተው የሚሰጡ ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

፱· <u>የወረዳ የገጠር ልማት ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የወረዳ የገጠር ልማት ኃላፊ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን የገጠር ልማት ጽ/ቤት ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) የወረዳውን የገጠር ልማት ጽ/ቤት ያደራጃል፤ ይመራል።

ለ) የገጠር ልማት ፖሊሲና ስትራቴጂዎችን ተግባራዊ ለማድረግ በግንባር ቀደምትነት ይንቀሳቀሳል።

ሐ) የአርሶ አደሩን ምርትና ምርታማነት ለማሰደግ በክልል ደረጃ የሚወጡት የልማት ፕሮግራሞች ከወረዳው ተጨባጭ ሁኔታ ጋር በተጣጣመ መልኩ ተግባራዊ መሆኑን ይከታተላል። በተለይም ለኤክስቴንሽን ፓኬጅ ሥራ ትኩረት ሰጥቶ ይንቀሳቀሳል።

መ) ለፈጣን የገጠር ልማት አስፈላጊ የሆኑት ግብአቶች የሚገኙበትን ሁኔታና ወቅቱን ጠብቀው ወደ ወረዳው የሚመጡበትንና ተጠቃሚው ዘንድ የሚደርሱበትን ሁኔታ ያመቻቻል።

ሠ) የወረዳውን የገጠር ልማት ዕቅድ ያዘጋጃል፤ የወረዳ አስተዳደር ጽ/ቤት ካፀደቀ በኋላ ተግባራዊ ያደርጋል።

ረ) በወረዳው ውስጥ የምግብ ዋስት ፕሮግራም የሚረጋገጥበትንና የድኅነት ቅነሳው እስትራቴጂ ተግባራዊ የሚሆንበትን መንገድ ያመቻቻል ። በፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ የሰፈራ ፕሮግራም እንዲካሄድ ያደርጋል ።

ሰ) መንገድንና ሌሎች መሠረተ ልማቶች በወረዳው ውስጥ እንዲስፋፉ ያደርጋል ።

ሸ) የመስኖ ልማት ሥራዎች እንዲስፋፉና በአርሶ አደሩ ዘንድ ባህል እንዲሆኑ ያደርጋል ።

ቀ) የእህል ፣ የቤት እንስሳትና ዓሣ ፣ የከብት ሕክምናና የቡና ጥበቃ የልማት ፕሮግራሞች ተጠናክረው እንዲካሄዱ አስፈላጊውን ክትትል ያደርጋል ።

በ) ወረዳውን በማሕበራዊ የሥራ ዋስትና በበላይነት ይመራል፤ ተግባራዊ መሆኑንም ይቆጣጠራል።

(k) Qaamoonni hawaasaa adda addaa rakkoolee hawaasummaatiif saaxilaman hanga danda'ametti deebi'anii akka dhaabbataniifi hawaasa wajjin makamanii tooftaa lammii oomishaa itti ta'an ni qiyasa, hojiirra ni oolcha.

(l) Tooftaa barsiifatoonni adaa miidhaa hordofsiisan keessumattuu butiifi humnaan gudeeduun itti dhabamaniifi fuudhaafi heerumni waljaala namoota walfuudhuu qofarratti kan hundaa'e akka ta'uufi maatiin eeguumsi seeraa maatiif akka godhamu qiyaasee hojiirra akka oolu ni godha.

(m) Eeguumsiifi kunuunsi Naannoo hojiirra akka oolu ni godha.

(n) Aadaan hojii ummataa akka gabbatu tooftaalee adda addaa qiyaasee ni sochoo'a.

(o) Qonnaan bulaan liqii bittaa calla guddiftoota qonnaatiif tahu argachuu isaa ni mirkaneessa. Liqichis yeroon deebi'uusaa ni hordofa.

(p) Oomishoonni qonnaan bulaa qulqullinni isaanii eegamee, gabayaarratti dorgomoo tahuudhaan, qonnaan bultootaaf galii gaarii akka argamsiisan qonnaan bulaan tajaajila teekniikaafi gorsaa argachuu isaa ni hordofa.

(q) Baajanni Mootummaa damichaaf ramadame karaa sirrii ta'een mosooma baadiyyaatiif ooluusaa ni hordofa, ni to'ata.

(r) Hojiiwwan misooma baadiyyaa hunduu Aanicha keesatti jijjiirama fidaa jiraachuu isaanii ni gamaaggama.

(s) Qonnaan bulaan teeknolojii ammayyaa wajjiin akka walbaru leenjiiwwan misooma qonnaa argachaa jiraachuusaa ni hordofa.

(t) Misooma baadiyyaafi qonnaarratti dubartoonni dhiirota wajjiin walqixxee fayyadamtoota ta'uusaanii ni hordofa.

(u) Balaan uumamaafi namaan raawwatamu yeroo qunnamu haala imaammata Qophiifi Ittisa balaa wajjiin walsimeen ummatichi gargaarsa akka argatu ni godha.

(v) Waa'ee raawwannaa hojii isaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiifi Waajjira Misooma baadiyyaa Godinaatiif gabaasa ni dhiheessa.

(w) Hojiiwwan biroo, Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiifi Ittigaafatamaa Waajjira Misooma Godinaarraa kennamaniif ni raawwata.

0). *Aangoofi hojii ittigaafatamaa Ijaarsa dandeettii Aanichaa*

Ittigaafatamaan ijaarsa dandeettii Aanichaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiifi ittigaafatamaa waajjira ijaarsa dandeettii Godinaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:-

(a) Hojiiwwan ijaarsa dandeettii Aanichaa ni karoorsa, ni gurmeessa, ni hoggana, ni qindeessa, ni to'ata.

(b) Tooftaa tarsiimoowwaniifi sagantaaleen ijaarsa dandeettii Aanicha keessatti hojiirra itti oolan ni qiyaasa, hojiirra ni oolcha.

(c) Sagantaan fooyya'insa Siviil Sarviisii manneen hojii Aanichaa keessatti hojiirra akka oolu ni karoorsa, adeemsa raawwii manneen hojii ni hordofa, ni gamaaggama, tarkaanfiin sirreessaa barbaachisaan yeroon akka fudhatamu ni godha.

(d) Hawaasichi mirga tajaajila Mootummaa argachuu akka kabachiifatu, haala dureewwan guutuu qabu akka kabaju, qajeelfamoota naamuusaa kudha lameen hubatee hojiirra akka oolchuufi amala malaammaltummaa waraanuu akka gabbisu waltajjiiwwan hawaasichi walirraa itti baratu ni qopheessa, akka mari'atu ni godha.

ተ) ለማህበራዊ ችግሮች የተጋለጡትን የተለያዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች በተቻለ መጠን ተመልሰው እንዲቋቋሙና ከሕብረተሰቡ ጋር ተቀላቅለው አምራች ዜጋ የሚሆኑበትን ስልት ይቀይሳል፤ ተግባራዊ ያደርጋል።

ቸ) ጐጂ ባህላዊ ልምዶች በተለይ ጠለፋና አስገድዶ መድፈር የሚወገዱበትንና ጋብቻ በሁለት ተጋቢዎች መፈቃቀድ ላይ ብቻ የተመሠረተ እንዲሆን እና ቤተሰብ ሕጋዊ ከለላና ጥበቃ እንዲደረግለት ስልት ቀይሶ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል።

ነ) የሕብረተሰቡ የሥራ ባህል እንዲጐለብት የተለያዩ ስልቶችን ቀይሶ ይንቀሣቀሣል።

ኘ) አርሶ አደሩ ለግብርና ግብአቶች መግዣ የሚሆን ብድር ማግኘቱን ያረጋግጣል ። ብድሩም በወቅቱ መመለሱን ይከታተላል ።

አ) የአርሶ አደሩ ምርቶች ጥራታቸው ተጠብቆ በገበያ ላይ ተወዳዳሪ በመሆን ለአርሶ አደሩ ጥሩ ገቢ እንዲያስገኙ አርሶ አደሩ የቴክኒክና የምክር አገልግሎት ማግኘቱን ይከታተላል ።

ኀ) የአካባቢ ጥበቃና እንክብካቤ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል።

ከ) ለዘርፉ የተመደበው የመንግሥት በጀት በተገቢው መንገድ ለገጠር ልማት መዋሉን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል።

ኸ) የገጠር ልማት ሥራዎች ሁሉ በወረዳው ውስጥ ለውጥ እያመጡ መሆናቸውን ይገመግማል ።

ወ) አርሶ አደሩ ከዘመናዊ ቴክኖሎጂ ጋር እንዲተዋወቅ የግብርና ልማት ሥልጠናዎችን እያገኘ መሆኑን ይከታተላል።

ገ) በገጠርና በግብርና ልማት ላይ ሴቶች ከወንዶች እኩል ተጠቃሚዎች መሆናቸውን ይከታተላል።

ጠ) የተፈጥሮና የሰው ሠራሽ አደጋ ሲያጋጥም ከአደጋ መከላከል ፖሊሲ ጋር በተጣጣመ ሁኔታ ሕዝቡ እርዳታ እንዲያገኝ ያደርጋል።

ጨ) ስለ ሥራው አፈፃፀም ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን የገጠር ልማት ጽ/ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

የ) ከወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ከዞን ልማት ጽ/ቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

፲ <u>የወረዳ አቅም ግንባታ ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የወረዳ አቅም ግንባታ ኃላፊ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን አቅም ግንባታ ጽ/ቤት ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) የወረዳውን የአቅም ግንባታ ተግባራት ያቅዳል ፤ ያደራጃል፡ ይመራል ፤ ያስተባብራል ፤ ይቆጣጠራል ፡

ለ) የአቅም ግንባታ እስትራቴጂዎችና ፕሮግራሞች በወረዳው ውስጥ ተግባራዊ የሚሆንበትን ስልት ይቀይሳል ፡ ተግባራዊ ያደርጋል ።

ሐ) የሲቪል ሰርቪስ ማሻሻያ ፕሮግራም በወረዳው መ/ቤቶች ውስጥ ተግባራዊ እንዲሆን ያቅዳል ፡ የመ/ቤቶችን የመተግበር ሂደት ይከታተላል ፡ ይገመግማል ፡ አስፈላጊው የማስተካከያ እርምጃ በወቅቱ እንዲወሰድ ያደርጋል ፤

መ) ኅብረተሰቡ የመንግሥት አገልግሎት የማግኘት መብቱን እንዲያስከብር ፡ ማሟላት ያለበትን ቅድመ ሁኔታዎች እንዲያከብር ፤ አሥራ ሁለቱን የሥነ–ምግባር መርሆዎች ተገንዝቦ ተግባራዊ እንዲያደርግና ሙስናን የመዋጋት ባህርይ እንዲዳብር ኅብረተሰቡ የሚማርበትን መድረኮች ያዘጋጃል ፡ እንዲወያይ ያደርጋል ፡

(e) Imaammanni barnootaa haarawni manneen barnootaatti hojiirra ooluusaa, Bulchiinsaafi misooma manneen barnootaarratti hirmaannaan hawaasichaa guddachuusaa, qulqullinni barnootaa eegamuusaa ni hordofa, ni to'ata.

(f) Tajaajilli eeguumsa fayyaa hawaasichaaf sirriitti kennamuusaa ni hordofa, ni mirkaneessa.

(g) Hawaasni Aanichaa fayyummaansaa eegamee lammii oomishaa akka tahu tooftaa eegumsa fayyaa naannawaafi dhukkuba ittisuu ni qiyaasa, hojiirra ni oolcha.

(h) Fedhii ijaarsa humna raawwachiisummaa manneen hojii raawwachiiftuu Aanichaa ni qorata, karoora ijaarsa dandeettii ni qopheessa, Bulchiinsa Aanaatiifi itti gaafatamaa ijaarsa dandeettii godinaaf ni dhiheessa, yeroo raggaasifamu qaamoota dhimmi ilaalu waajjin qunnamuudhaan ni raawwachiisa.

(i) Waa'ee raawwannaa hojii isaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiifi itti gaafatamaa ijaarsa dandeettii godinaatiif gabaasa ni dhiheessa.

(j) Hojiiwwan biroo, Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiifi ittigaafatamaa ijaarsa dandeettii godinaarraa kennamaniif ni raawwata.

11) *Aangoofi hojii itti gaafatamaa Bulchiinsaafi Haqaa Aanichaa*

Ittigaafatamaan Bulchiinsaafi Haqaa Aanichaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi ittigaafatamaa Bulchiinsaafi Haqaa godinaatiif ta'ee aangoo fi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:-

(a) Hojiiwwan Bulchiinsaafi Haqaa Aanichaa ni karoorsa, ni gurmeessa, ni hoggana, ni qindeessa, ni to'ata.

(b) Karooraafi Baajeta waggaa waajjirichaa ni qopheessa, Mana Maree Bulchiinsaatiin yeroo raggaasifamu hojiirra ni oolcha.

(c) Aanichatti ol'aantummaan seeraa akka mirkanaa'u, mirgoonniifi walabummaan Heerummaa lammiiwwanii osoo hin caccabin hojiirra akka oolan ni godha, hawaasichaaf tajaajilli saffisaafi haqummaa kennamuusaa ni mirkaneessa.

(d) Haala haawaasichi mirgoota isaatti fayyadamaa ta'uu fi mirgasaa kabachiifachuu itti danda'u ni mijeessa, haala hubannoon seeraafi hirmaannaa diimokiraatawaan hawwaasichaa itti guddatu ni karoorsa, hojiirra ni oolcha.

(e) Aanichatti nageenyiifi tasgabbiin akka jiraatu ni godha, humnoota milishaafi poolisii ni gurmeessa, ni qindeessa, ni hoggana.

(f) Hojiiwwan Bulchiinsa Gandaalee Aanicha jalatti argamanii ni qindeessa, hojii isaanii sirriitti raawwachuu isaanii ni hordofa.

(g) Iyyannoowwan hawaasicharraa dhihaatan ni qulqulleessa, yeroodhaan deebii akka argatan ni godha.

(h) Karaa dandeettiin qaamota isa jala jiranii itti guddatu ni karoorsa, humnootiin poolisiifi milishaa leenjii gahumsaa sirrii akka argatan ni godha.

(i) Manneen hojii isa jalatti argamanitti imaammatoonni, danboonniifi qajeelfamoonni mootummaa hojiirra ooluusaanii ni mirkaneessa.

(j) Manneen hojii isa jalatti argamanitti sagantaaleen ijaarsa dandeettii, fooyya'insa siviil sarviisii fi haqaa sirriitti hojiirra ooluusaanii ni hordofa, tajaajila malaammaltummaarraa qulqullaa'eefi saffiisaa hawaasichaaf kennuusaanii ni to'ata.

ሠ) አዲሱ የትምህርት ፖሊሲ በትምህርት ቤቶች ተግባራዊ መሆኑን ፣ በትምህርት ቤቱ አስተዳደርና ልማት የኅብረተሰቡ ተሳትፎ መጎልበቱን ፣ የትምህርት ጥራት መጠበቁን ይከታተላል ፤ ይቆጣጠራል፤

ረ) ለኅብረተሰቡ ተገቢው የጤና አገልግሎት መሰጠቱን ይከታተላል ፤ ያረጋግጣል ፤

ሰ) የወረዳው ኅብረተሰብ ጤንነቱ ተጠብቆ አምራች ዜጋ እንዲሆን የአካባቢ ጤና አጠባበቅና በሽታን የመከላከል ስልት ይቀይሳል ፤ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል ፤

ሸ) የወረዳውን አስፈጻሚ መ/ቤቶች የማስፈጸም አቅም ግንባታ ፍላጎቶች ያጠናል ፣ የአቅም ግንባታ ዕቅድ ያዘጋጃል ፣ ለወረዳው አስተዳደሪና ለዞን የአቅም ግንባታ ኃላፊ ያቀርባል ፣ ሲፀድቅ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመገናኘት ያስፈጽማል።

ቀ) ስለ ሥራው ክንውን ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን የአቅም ግንባታ ኃላፊ ሪፖርት ያቀርባል።

በ) ከወረዳው ዋና አስተዳዳርና ከዞን የአቅም ግንባታ ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

፲፩· <u>የወረዳው የአስተዳደርና የፍትህ ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የወረዳው የአስተዳደርና የፍትህ ኃላፊ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞኑ የአስተዳደርና የፍትህ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል ።

ሀ) የወረዳውን የአስተዳደርና የፍትህ ተግባራት ያቅዳል፤ ያደራጃል ፤ ይመራል ፤ ያስተባብራል ፤ ይቆጣጠራል ፤

ለ) የጽ/ቤቱን ዓመታዊ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል ፤ በአስተዳደር ም/ቤት ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል ፤

ሐ) በወረዳው የህግ የበላይነት እንዲረጋገጥ ፤ የዜጎች ህገ–መንግሥታዊ መብቶችና ነፃነቶች ሳይሸራረፉ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል ፤ ለህብረተሰቡ የተቀላጠፈና ፍትሃዊ አገልግሎት መስጠታቸውን ያረጋግጣል።

መ) ህብረተሰቡ የመብቶቹ ተጠቃሚ የሚሆንበትንና መብቱን ሊያስከብር የሚችልበትን ሁኔታ ያመቻቻል ፤ የህብረተሰቡ የሕግ ግንዛቤና ዲሞክራሲያዊ ተሳትፎ የሚያድግበትን ሁኔታ ያቅዳል ፤ ተግባራዊ ያደርጋል ፤

ሠ) በወረዳው ሰላምና ፀጥታ እንዲኖር ያደርጋል ፤ የፖሊስና የሚሊሺያ ኃይሎችን ያደራጃል ፤ ያቀናጃል ፤ ይመራል፤

ረ) በወረዳው ሥር የሚገኙ የቀበሌ አስተዳደር ሥራዎች ያስተባብራል ፤ ሥራቸውን በአግባቡ ማከናወናቸውን ይከታተላል ።

ሰ) ከህብረተሰቡ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን ያጣራል ፤ ወቅታዊ ምላሽ እንዲያገኙ ያደርጋል ፤

ሸ) በሥሩ የሚገኙ አካላት አቅም ስለሚጎለብትበት መንገድ ያቅዳል ፤ የፖሊስና የሚሊሺያ ኃይሎች ተገቢውን የብቃት ሥልጠና እንዲያገኙ ያደርጋል ፤

ቀ) በሥሩ በሚገኙ መ/ቤቶች የመንግሥት ፖሊሲዎች ፤ ደንቦችና መመሪያዎች መተግበራቸውን ያረጋግጣል ።

በ) በሥሩ በሚገኙ መ/ቤቶች የአቅም ግንባታ ፕሮግራሞች ፤ የሲቪል ሰርቪስ ማሻሻያ እና የፍትህ ማሻሻያ ፕሮግራሞችን በትክክል መተግበራቸውን ይከታተላል ፤ ከሙስናና ከአድልኦ የፀዳና ቀልጣፋ አገልግሎት ለህብረተሰቡ መሰጠታቸውን ይቆጣጠራል ።

(k) Aanaalee Naannoo biroo wajjiin waldaangessanitti walqunnamtiin gaariin akka jiraatuufi ummata Naannichaafi Ummatoota Naannoolee biroo naannawa daangaa jiraatan jidduutti tokkummaafi obboleeyyummaan akka jiraatu ni hojjeta. Wantoonni walitti bu'iinsaaf ka'uumsa ta'an akka dhabaman ni godha. Walitti bu'iinsi yeroo uumamu qaamota dhimmi ilaalu wajjiin ta'uudhaan walitti bu'iinsichi karaa nagayaafi diimokiraasawaatiin akka hiikamu ni godha.

l) Waa'ee raawwannaa hojii isaa gabaasa ni qopheessa, Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaafi ittigaafatamaa Bulchiinsaafi Haqaa godinaatiif ni dhiheessa.

m) Hojiiwwan biroo, Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiifi ittigaafatamaa Bulchiinsaafi Haqaa godinaarraa kennamaniif ni raawwata.

12. Aangoofi hojii Ittigaafatamaa Gamtaawina Ummataa Aanaa

Itti gaafatamaan Gamtaawina Ummataa Aanichaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi Itti gaafatamaa Waajjira Gamataawina ummataa godinaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:;-

(a) Qaamooleen hawaasaa adda addaa gurmaawanii mirgootaafi bu'aawwan diinagdee, hawaasummaa fi siyaasaa isaanii akka kabachiifatan haalawwan ni mijeessa.

(b) Haala qabatamaa Aanichaarratti hundaa'uudhaan tooftaa waldaaleen hojii gamtaa itti babal'atan ni qiyaasa, hojiirrra akka oolan ni godha.

(c) Oomishoonni waldaalee hojii gamtaa qulqullina qabaatanii gabayaa gaarii argachuudhaan miseensotaan galii gaarii argamsiisuu haalli itti danda'an akka mijaa'u ni godha.

(d) Waldaaleen hojii gamtaa liqii barbaachisaa akka argatan haalawwan ni mijeessa, liqiin kenname akkaataa karoorfameen hojiirra ooluusaafi yeroosaa eegee qaama liqeesseef deebi'uusaa ni mirkaneessa.

(e) Dargaggoonni Aanichaa gurmaawanii jaalala hojii fi naamusa gaariin akka ijaaraman, humna ho'aa isaanii hojii misoomaarra akka oolchan, lammii fayyummaan isaanii eegame akka ta'aniifi akkaataa fedhii isaaniitti sagantaalee galii argamsiisu addaddaa keessatti hammatamuu isaanii ni hordofa.

(f) Dubartoonni Aanichaa mirgoonni isaanii Heera Mootummaa kabajamaa jiraachuufi hirmaannaan diinagdee. hawaasummaafi siyaasaa isaanii guddachaa deemuusaa ni hordofa, ni mirkaneessa.

(g) Waldaaleen ummataa Aanicha keessatti argaman akka cimaniifi roga ijaarsa sirna dimorkiraasiifi misoomaatiin hirmaannaan isaanii akka guddatu ni godha.

(h) Hojii dhabummaafi farroonni guddina hawaasummaa kanneen biroo akka dhabaman haalawwan ni mijeessa.

(i) Iddoowwan oolmayaa ispoortiifi kilaboonni akka babal'atan ni godha.

ተ) ከአዋሣኝ የክልል ወረዳዎች ጋር መልካም ግንኙነት እንዲኖርና በድንበር አካባቢ በሚኖሩ የክልሉ ሕዝቦችና የሌሎች ክልሎች ሕዝቦች መካከል የአን ድነትና የወንድማማችነት ስሜት እንዲኖር ይሠራል ። ለግጭት መንሥኤ የሚሆኑ ነገሮች እንዲወገዱ ያደርጋል ፤ ግጭት ሲፈጠር ጉዳዩ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ግጭቱ በሰላማዊና ዴሚክራሲያዊ መንገድ እንዲፈታ ያደርጋል ።

ቸ) ስለ ሥራው ክንውን ሪፖርት ያዘጋጃል ፤ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ እና ለዞን የአስተዳደርና የፍትህ ኃላፊ ያቀርባል ።

ኀ) ከወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ከዞን የአስተዳዳርና ፍትህ ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከና ውናል።

፲፪· <u>የወረዳው የሕዝብ አደረጃጀት ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የወረዳው የሕዝብ አደረጃጀት ኃላፊ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን ሕዝብ አደረጃጀት ጽ/ቤት ሆኖ የሚከ ተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል ።

ሀ) የተለያዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች ተደራጅተው ኤኮኖ ሚያዊ ፤ ማኅበራዊና ፖለቲካዊ መብቶቻቸውንና ጥቅሞ ቻቸውን እንዲያስከብሩ ሁኔታዎችን ያመቻቻል ።

ለ) በወረዳው ተጨባጭ ሁኔታ ላይ በመመሥረት የህብረት ሥራ ማህበራት የሚስፋፉበትን ዘዴ ይቀይሳል ፤ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል ።

ሐ) የህብረት ሥራ ማህበራት ምርቶች ጥራት ኖሮአቸው ጥሩ ገበያ በማግኘት ለአባላቱ ጥሩ ገቢ ለማስገኘት የሚች ሉበት ሁኔታ እንዲመቻች ያደርጋል ።

መ) የህብረት ሥራ ማህበራት አስፈላጊ ብድር እንዲያገኙ ሁኔታዎችን ያመቻቻል ፤ የተሰጠው ብድር በታቀደው መሠረት ሥራ ላይ መዋሉንና ብድሩም ወቅቱን ጠብቆ ላበደረው አካል መመለሱን ያረጋግጣል ።

ሠ) የወረዳው ወጣቶች ተደራጅተው በጥሩ የሥራ ፍቅርና ዲሲፕሊን እንዲታነፁ ትኩስ ጉልበታቸውን በልማት ሥራ ላይ እንዲያውሉ ፤ ጤናቸው የተጠበቀ አምራች ዜጋ እንዲሆኑና በዝንባሌአቸው መሠረት በተለያዩ የገቢ ማስገኛ ፕሮግራሞች መታቀፋቸውን ይከታተላል ።

ረ) የወረዳው ሴቶች ሕገ–መንግሥታዊ መብቶቻቸው እየተ ከበረና ኢኮኖሚያዊ ፤ ማህበራዊ ፤ ፖለቲካዊ ተሳትፎ አቸው እየጎለበተ መሆኑን ይከታተላል ፤ ያረጋግጣል፡

ሰ) በወረዳው ውስጥ ያሉት የብዙኀን ማህበራት እንዲጠና ከሩና በዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታውና በልማቱ ረገድ ተሳትፎአቸው እንዲጎለበት ያደርጋል ።

ሸ) ሥራ አጥነትና ፤ ሌሎች የማህበራዊ ዕድገት ጠንቆች እንዲወገዱ ሁኔታዎችን ያመቻቻል ።

ቀ) የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎችና ክለቦች እንዲስፋፉ ያደርጋል።

(j) Karooraafi tooftaa dubartoonni Aanichaa gama diinagdeetiin ballinaan gurmaawanii socho'uudhaan diinagdee Naannichaa keessatti gahee murteessaa akka taphataniifi hiyyummaarraa akka bahan dandeessisu qiyaasee hojiirra akka oolu ni godha, hojiirra ooluusaatiis ciminaan ni hordofa.

(k) Aanicha keessatti hojiiwwan wabii hawaasummaa ol'aantummaan ni hoggana, hojiirra ooluusaanii ni to'ata.

(l) Qaamoonni hawaasaa adda addaa rakkoolee hawaasummaaatiif saaxulaman hanga danda'ametti deebi'anii akka dhaabbataniifi hawaasa wajjiin makamanii tooftaa lammii oomishaa itti ta'an ni qiyaasa, hojiirra ni oolcha.

(m) Tooftaa barsiifatoonni aadaa miidhaa hordofsiisan keessumattuu butiifi humnaan gudeeduun itti dhabamaniifi fuudhaafi heerumni waljaalala namoota walfuudhuu qofarratti kan hundaa'e akka ta'uufi maatiin eeguumsi seera maatiif akka godhamu qiyaasee hojiirra akka oolu ni godha.

(n) Dubartoonni Aanicha gurmaawanii mirgoota isaaniitiif akka qabsaawaniifi walqixxummaan saalaa akka mirkanaa'u ni godha.

(o) Aadaan hojii ummaichaa akka gabbatu tooftaa adda addaa qiyyaasee socho'a.

(p) Waa'ee raawwannaa hojii iisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi ittigaafatamaa Waajjira Gamtaawina Ummataa godinaatiif gabaasa ni dhiheessa.

(q) Hojiiwwan biroo, Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi ittigaafatamaa Waajjira Gamtaawina Ummataa godinaarra kennamaniif ni raawwata

13. Aangoofi jojii ittigaafatamaa qunnamtii ummataafi Beeksisaa Aanichaa

Itti gaafatamaan qunnamtii Ummataafi Beeksisaa Aanichaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi itti gaafatamaa waajjira Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa godinaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:

(a) Karoora piroppaagaandaa ummata Aanichaa naannoo nageenyaatti, diimokiraasiifi misoomaatti sochoosuuf dandeessisu qopheessee yeroo hayyamamu hojiirra ni oolcha.

(b) Sochiin caasaa mootummaa fi ummata Aanichaa cunfamee bifa ooduutiin Waajjira Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa godiinaatiif yookaan midiyaa Naannichaatiif akka ergamu ni godha.

(c) Ummatichi sochii manneen hojii Aanicha keessatti argamanii akka hubatu bu'aaleen argaman eegzibiishiniif karaa adda addaatiin ummataaf akka beeksifaman ni godha.

(d) Iddoowwan seenaafi hambaawwanii Aanicha keessatti argaman eeguumsiifi kunuunsi barbaachisaan akka godhamuuf ni godha. Ummatichis kanarratti hubannoo akka qabaatu ni godha.

(e) Aadaafi Afaan Ummatichaa akka dagaagu Aanicha keessatti gareewwan hawwisoo, tiyaatiraafi hogbarruu akka dhaabbataniif ummaticha bashannansiisaa akka barsiisan ni godha.

(f) Hawwattoonni Tuurizmii Aanicha keessatti argaman akka beekamanifi hojiirra oolan ni godha.

በ) የወረዳው ሴቶች በስፋት ተደራጅተው በመንቀሳቀስ በክልሉ ወሳኝ ሚና እንዲጫወቱና ከድህነትም እንዲላቀቁ የሚያስችል ዕቅድና ስልት ቀይሶ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል ፡ ተግባራዊ መሆኑንም በጥብቅ ይከታተላል ።

ተ) በወረዳው ውስጥ የማህበራዊ ዋስትና ተግባራትን በበላይነት ይመራል ፡ መተግበራቸውን ይቆጣጠራል ።

ቸ) ለማህበራዊ ችግሮች የተጋለጡና የሚጋለጡ የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች አቅም በፈቀደ መጠን እንዲቋቋሙና ከህብረተሰቡ ጋር ተቀላቅለው አምራች ዜጋ የሚሆኑበትን ስልቶች ይቀይሳል ፡ ተግባራዊ ያደርጋል።

ኀ) ጐጂ ባህላዊ ልምዶች በተለይም ጠለፋና አስገድዶ መድፈር የሚወገዱበትንና ጋብቻ በሁለት ተጋቢዎች መፈቃቀድ ላይ ብቻ የተመሠረተ እንዲሆንና የቤተሰብ ሕጋዊ ከለላና ጥበቃ እንዲደረግላቸው ስልት ቀይሶ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል ።

ነ) የወረዳው ሴቶች ተደራጅተው ለመብቶቻቸው እንዲታገሉና የፆታ ዕኩልነት እንዲረጋገጥ ያደርጋል ።

ኘ) የሕዝቡ የሥራ ባህል እንዲዳብር የተለያዩ ስልቶችን ቀይሶ ይንቀሳቀሳል ።

አ) ስለ ሥራው አፈፃፀም ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን የሕዝብ አደረጃጀት ጽ/ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

ከ) ከወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ከዞን የሕዝብ አደረጃጀት ጽ/ቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል ።

፲፫· <u>የወረዳ የሕዝብ ግንኙነትና የማስታወቂያ ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የወረዳው የሕዝብ ግንኙነትና ማስታወቂያ ኃላፊ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን የሕዝብ ግንኙነት ማስታወቂያ ጽ/ቤት ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) የወረዳውን ሕዝብ በሠላም ፣ በዴሞክራሲና በልማት ዙሪያ ለማንቀሳቀስ የሚያስችል የፕሮፖጋንዳ ሥራ ዕቅድ አዘጋጅቶ ሲፈቀድ ተግባራዊ ያደርጋል ።

ለ) የወረዳው መንግሥታዊ መዋቅርና የሕዝቡ እንቅስቃሴ ተጠናክሮ በዜና መልክ ለዞን የሕዝብ ግንኙነትና የማስታወቂያ ጽ/ቤት ወይም ለክልሉ ሚዲያ እንዲላክ ያደርጋል።

ሐ) ሕዝቡ በወረዳው የሚገኙትን የአስፈጻሚ መ/ቤቶች እንቅስቃሴ እንዲገነዘብ የተገኙት ውጤቶች በኤግዚቢሽንና በተለያዩ መንገዶች ለሕዝቡ እንዲተዋወቁ ያደርጋል ።

መ) በወረዳው ውስጥ የሚገኙ ታሪካዊ ሥፍራዎችና ቅርሳ ቅርሶች አስፈላጊው ጥበቃና እንክብካቤ እንዲደረግላቸው ያደርጋል ። ሕዝቡም በዚህ ላይ ግንዛቤ እንዲኖረው ያደርጋል ።

ሠ) የሕዝቡ ባህልና ቋንቋ እንዲበለጽግ በወረዳው ውስጥ የኪነ ጥበባት ፣ የቴአትርና የሥነ–ጽሑፍ ክበቦች እንዲቋቋሙና ሕዝቡን እያዝናኑ እንዲያስተምሩ ያደርጋል፤

ረ) በወረዳው ውስጥ የሚገኙት የቱሪስት መስህቦች እንዲታወቁና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ያደርጋል ።

(g) Manneen kitaabaa ummataa akka babal'atan ni godha.

(h) Ummanni Aaniichaa imaammatoota, tarsiimoowwaan misoomaa, qajeelfamootaafi danbiiwwan Moootummaa akka beeku ni godha.

(i) Karoora haala yeroo Aanichaafi biyyattiirratti ummaticha mari'achiisuu dandeessisu baasee hojiirra ni oolcha.

(j) Waltajjiilee hojjattoonni Mootummaa Aanichaa keessatti argaman sochii jijjiiramaa Mootummaa sirriitti hubatanii itti amanuudhaan akka sochoo'an gochuuf dandeessisu ni qopheessa.

(k) Qaamolee hawaasa Aanichaa adda addaatiif waltajjii qopheessuudhaan haala qabatamaa Aanichaa wajjiin walqabachiisuu nageenyarratti, diimokiraasiifi misoomarratti akka mari'atan ni godha.

(l) Walga'iilee Mana Maree torban torbaniifi murtiiwwan darban ummanni Aanichaa akka beeku ni godha, ummanni Aanichaan alatti argamus yoo beeke ni fayyada jedhee kan itti amanu meeshaalee tamsaasa oduutiin akka darban ni godha.

(m) Waa'ee raawwannaa hojii isaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiifi ittigaafatamaa Waajjira Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa godinaatiif gabaasa ni dhiheessa.

(n) Hojiiwwan biroo, dura Taa'aa Bulchaa aanichaatiifi ittigaafatamaa Waajjira Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa godinaarraa kennamaniif ni raawwata.

14. *Aangoofi hojii ittigaafatamaa faayinaansiifi Misooma Diinagdee Aanichaa*

Itti gaafatamaan Faayinaansiif misooma Diinagdee Aanichaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi ittigaafatamaa Waajjira Faayinaansiifi Misooma Diinagdee godinaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:

(a) Karoora hojii isaa qopheessee Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiif ni dhiheessa, yeroo ragga'us hojirra ni oolcha.

(b) Manneen hojii Aanicha keessatti argaman seerota, danbootaafi qajeelfamoota Faayinaansii Naannichaa eeganii hojjechuu isaanii ni hordofa, ni to'ata, hoggansa ni kenna.

(c) Tarsiimoowwan misoomaa Naannichaarratti hundaa'uudhaan karoorota misoomaa Aanichatti raawwataman kan yeroo dheeraa, jiddu-galeessaafi yeroo gabaabaa ni qopheessa, yeroo hayyamamus sirriitti hojiirra ooluusaa ni hordofa, akkaataa qopheessuufi dhiheessuu karoorota misoomaafi pirojaktoota irratti deeggersa teekniikaa ni kenna, pirojaktootas ni gamaaggama.

(d) Gaaffii baajeta idileefi kaappitaalaa Manneen hojii Mootummaa Aanichaatiin dhihaatan qorateefi gamaaggamee wixinee gaaffii baajeta waliigalaa Aanichaa qopheessuudhaan yaada wajjin Mana Maree Aanichaatiif ni dhiheessa. Baajeta hayyamames ni bulcha.

(e) To'annaa Bulchiinsa maallaqaafi qabeenya Mootummaa ni hordofa, ni to'ata, Mana Maree Aanichaatiifi Biiroof ni dhiheessa. Seeronni bittaa meeshaa Mootummaa kabajamanii akka raawwataman ni godha.

ሰ) የሕዝብ ቤተመጻሕፍት እንዲስፋፉ ያደርጋል ።

ሸ) የወረዳው ሕዝብ የመንግሥት ፖሊሲዎችን ፣ የልማት እስትራቴጂዎችን መመሪያዎችንና ደንቦችን እንዲያውቅ ያደርጋል ።

ቀ) በወረዳውና በአገሪቱ ወቅታዊ ጉዳዮች ላይ ሕዝቡን ለማወያየት የሚያስችል ዕቅድ አውጥቶ ተግባራዊ ያደርጋል ።

በ) በወረዳው የሚገኙት የመንግሥት ሠራተኞች የመንግሥትን የለውጥ እንቅስቃሴ በሚገባ ተረድተው አምነውበት እንዲቀሳቀሱ ለማድረግ የሚያስችል መድረኮች ያዘጋጃል።

ተ) ለወረዳው የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች በሠላም ፣ በዴሞክራሲያና በልማት ዙሪያ ከወረዳው ተጨባጭ ሁኔታ ጋር በማያያዝ መድረኮች አዘጋጅቶ እንዲወያዩ ያደርጋል ።

ቸ) የወረዳውን አስተዳደር ም/ቤት ሣምንታዊ ስብሰባዎችና የተላለፉ ውሣኔዎችን ወረዳው ሕዝብ እንዲያውቀው ያደርጋል ፤ ከወረዳው ውጭ ያለውም ሕዝብ ቢያውቀው ይጠቅማል ብሎ የሚያምንበትን በዜና ማሰራጫዎች እንዲተላለፉ ያደርጋል ።

ኀ) ስለሥራው አፈፃፀም ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን የሕዝብ ግንኙነት ና ማስታወቂያ ጽ/ቤት ኃላፊ ሪፖርት ያቀርባል ።

ነ) ከወረዳ ዋና አስተዳዳሪውና ከዞን የህዝብ ግንኙነትና የማስታወቂያ ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል ።

፲፬· <u>የወረዳ የፋይናንስና የኢኮኖሚ ልማት ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የወረዳው የፋይናንስና የኤኮኖሚ ልማት ኃላፊ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞን የፋይናንስና የኤኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ።

ሀ) የሥራ ዕቅዱን አዘጋጅቶ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ያቀርባል ፤ ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል ።

ለ) በወረዳው ውስጥ የሚገኙ የመንግሥት መ/ቤቶች የክልሉን የፋይናንስ ህጎች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች ጠብቀው መሥራታቸውን ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል ፣ አመራር ይሰጣል ።

ሐ) በክልሉ የልማት እስትራቴጂዎች ላይ በመመርኮዝ በወረዳው የሚከናወነው የረጅም ፣ የመካከለኛና የአጭር ጊዜ የልማት እቅዶች ያዘጋጃል ፣ ሲፈቀድም በአግባቡ ሥራ ላይ መዋሉን ይከታተላል ፣ የልማት እቅዶችና የፕሮጀክቶች አዘገጃጀትና አቀራረብ ላይ የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል ፣ ፕሮጀክቶችንም ይገመግማል ።

መ) በወረዳው የመንግሥት መ/ቤት ተዘጋጅተው የሚቀርቡትን የመደበኛና የካፒታል በጀት ጥያቄ አጥንቶና መርምሮ የወረዳውን አጠቃላይ የበጀት ጥያቄ ረቂቅ በማዘጋጀት ከአስተያየት ጋር ለወረዳው ም/ቤት ያቀርባል ። የተፈቀደውን በጀት ያስተዳድራል ።

ሠ) የመንግሥት ገንዘብ አስተዳደርና ፣ የመንግሥት ንብረት አስተዳደር ቁጥጥርን ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል ፣ ተገቢውን መግለጫ ለወረዳው ም/ቤትና ለቢሮው ያቀርባል ፣ የመንግሥት ዕቃ ግዥ ህጎች ተከብረው እንዲፈፀሙ ያደርጋል ።

(f) Yeroo barbaachisaa ta'ee argamu gaaffiii baajeta dabalataa qopheessee Mana Maree Bulchiinsa Aanichaatiif ni dhiheessa.

(g) Akkaataa seerootaafi danboota gibiraa, taaksiifi galiiwwan adda addaatiin gibirriifi taaksiin akkasumas galiiwwan taaksii hin ta'in Aanichaaf hayyamame akka sassaabamu ni godha. Galiiwwan Mootummaa sirriitti murtaa'uusaanii, yeroodhaan sassaabamusaaniifi herregni isaaniitiis sirriitti qabamuusaa ni to'ata, ni hordofa. Galii Aanichaa cimsuuf maddoonni galii dabalataa qoratamee akka dhihaatu ni godha.

(h) Manneen hojii Mootummaa Aanichaa keessatti akkaataan qabiinsa herrega Mootummaa sirriitti raawwatamuusaa ni to'ata, herregni Mootummaa akka qoratamu ni godha, akka qophaa'u ni godha, gabaasa ni dhiheessa, tarkaanfii sirreessaa barbaachisaa ni fudhata, ni fudhachiisa.

(i) Qabeenyi Mootummaa mana hojii kamiyyuu jalatti hin bulle, yookaan hojiirra hin ooliin, yookaan nama kamiiyyuu yookaan nama qaama seerummaa qabu jalatti hin bulle waajjiricha jalatti akka bulu ni godha.

(j) Odeeffannoowwan qabeenya uumamaa, diinagdeefi hawaasummaa walitti qindaawanii ibsaawwan istaatistiiksii Aancihaa akka qophaawan ni godha.

(k) Hojiiwwan kaartaa, qorannoo Ji'oogiraafiifi sagantaalee dhimma ummataa (population) Aanichaa ilaallatan ni hordofa, ni gamaaggama, akka hojjetaman ni godha.

(l) Galii waggaa Aanichaa ni karoorsa, galichi yeroo kamitti sassaabamuufi galuu akka qabu lafa kaa'a.

(m) Aanichatti karoora baasiiwwan Aanichatti bifa karoorfameen qusannaafi tokko tokkoon saantimaa hojii misoomaarra ooluusaa mirkaneessuu dandeessisu popheessee ni socho'a.

(n) Karoora sochiiwwan Faayinaansii hundumtuu seera Faayinaansii Mootummaa qofaan ta'uusaa mirkaneessu ni popheessa.

(o) Bulchiinsa Faayinaansii Mootummaa, herrega galiifi baasii, sochiiwwan misooma diinagdee, akkaataa eegumsa qabeenya Mootummaa Bulchiinsa baajetaa........kkf Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi ittigaafatamaa waajjira faayinaansiifi misooma diinagdee godinaatiif ji'a ji'aan kurmaana kurmaanaan, wagga waggaan gabaasa ni erga.

(p) Hojiiwwan biroo, Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiifi itti gaafatamaa Waajjira Faayinansiifi Misooma Diinagdee godinaarraa kennamaniif ni raawwata.

15. Aangoo fi hojii qaamolee raawwachiiftuu biroo

Aangoo fi hojiiwwan qaamolee raawwachiiftuu caasaa Aanaa kanneen biroo kan seektaroota isaaniitti tumame akkuma eegametti ta'ee itti waamamni isaanii Mana Maree Bulchiinsa Aanaatiifi akkasumas seektara isaanii itti aanee jiruuf ta'a.

KUTAA SHAN

Waa'ee Walqunnamtii Manni Maree Bulchiinsa Aanaa qaamolee biroo wajjiin qabu:-

16. *Waa'ee walqunnamtii qaamolee abbaa seerummaa wajjin qabu*

Akkaataa Heera Mootummaa Naannoo Oromiyaa keewwata 63(2) irra taa'een qaamni abbaa seerummaa sadarkaa kamittuu argamu qaama Mootummaa kamiyyuurraa, abbaa aangoo yookaan dhiibbaabiroorraa walabaadha. Kuniis abbootiin seeraa seera qofarratti hundaa'anii kan seerri ajaju qofa walabummaa guutuun akka raawwatan dandeessisuufi. Waan ta'eefis abbaan seerummaa walaba. Qaama raawwachiiftuun hin ajajamu. Kun akkuma jirutti ta'ee Manni Maree Bulchiinsa Aancihaa sirna abbaa seerummaa Aanichaa dhiheenyaan deeggeruutu irra jiraata.

ረ) አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የተጨማሪ በጀት ጥያቄ አዘጋጅቶ ለወረዳው መስተዳድር ም/ቤት ያቀርባል።

ሰ) አግባብ ባላቸው የግብር ፣ የታክስና ልዩ ልዩ ገቢዎች፣ ህጎችና ደንቦች መሠረት ለወረዳው የተፈቀደው ግብርና ታክስ እንዲሁም ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች እንዲሰበሰቡ ያደርጋል ። የመንግሥት ገቢዎች በአግባቡ መወሰናቸውን ፣ በወቅቱ መሰብሰባቸውንና ሂሳባቸውም በትክክል መያዙን ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል ። የወረዳውን ገቢ ለማጠናከር ተጨማሪ የገቢ ምንጮች ተጠንቶ እንዲቀርብ ያደርጋል ።

ሸ) የመንግሥት የሂሳብ አያያዝ በወረዳው የመንግሥት መ/ቤቶች ውስጥ በአግባቡ መፈጸሙን ይቆጣጠራል፣ የመንግሥት ሂሳብ እንዲመረመር ያደርጋል፣ እንዲዘጋጅ ያደርጋል ፣ ሪፖርት ያቀርባል፣ ተገቢውን የእርምት እርምጃ ይወስዳል ፣ ያስወስዳል።

ቀ) በማናቸውም የመንግሥት መ/ቤት ሥር የማይተዳደር ወይም በሥራ ላይ ያልዋለ ወይም በማናቸውም ሰው ወይም ህጋዊ ሰውነት ባለው ሰው ስር የማይተዳደር የመንግሥት ንብረት በጽ/ቤቱ ስር እንዲተዳደር ያደርጋል ።

በ) ልዩ ልዩ የተፈጥሮ ሀብት የኤኮኖሚና የማኅበራዊ መረጃዎች ተጠናቅረው የወረዳው እስታትስቲክስ መግለጫዎች እንዲዘጋጁ ያደርጋል ።

ተ) ወረዳውን የሚመለከቱ የካርታ ሥራዎች ፣ የጂኦግራፊ ጥናቶችና የፖፑሌሽን ፕሮግራሞች ይከታተላል ፣ ይገመግማል ፣ እንዲሠሩ ያደርጋል ።

ቸ) የወረዳው ዓመታዊ ገቢ ያቅዳል ፣ ገቢው በምን ወቅት መሰብሰብና መግባት እንዳለበት ያስቀምጣል።

ነ) በወረዳው ወጪዎች በታቀደ መልኩ በቁጠባና እያንዳንዱ ሣንቲም በልማት ተግባር ላይ መዋሏን ለማረጋገጥ የሚያስችል እቅድ አዘጋጅቶ ይንቀሳቀሳል ።

ኘ) ሁሉም የፋይናንስ እንቅስቃሴዎች በመንግሥት የፋይናንስ ህግ ብቻ መሆኑን የሚያረጋግጥ እቅድ ያዘጋጃል ።

አ) የወረዳውን የመንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር ፣ የገቢና የወጪ ሂሳብ ፣ የኢኮኖሚ ልማት እንቅስቃሴዎች ፣ የመንግሥት ሀብት አጠባበቅ ፣ የበጀት አስተዳደር ወዘተ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ለዞኑ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት በየወሩ ፣ በየሩብ ዓመቱ ፣ በየዓመቱ ፣ ሪፖርት ይልካል ።

ከ) ከወረዳ ዋና አስተዳዳሪና ከዞን የፋይናንስና የኤኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት ተጠሪ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል ።

፲፭· <u>የሌሎች አስፈፃሚ አካላት ሥልጣንና ተግባር</u>

ሌሎች በወረዳ የተዋቀሩ የአስፈጻሚ አካላት ሥልጣንና ተግባራቸው በየሴክተር መሥሪያ ቤታቸው የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ተጠሪነታቸው ለወረዳ አስተዳደር ም/ቤትና እንዲሁም ቀጥሎ ላለው ለራሳቸውም ሴክተር ይሆናል ።

<u>ክፍል አምስት</u>

የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት ከሌሎች አካላት ጋር ስላላቸው ግንኙነት ፣

፲፮· <u>ከዳኝነት አካላት ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት</u>

በክልሉ ህገ መንግሥት አንቀጽ ፷፫(፪) በሰፈረው መሠረት በየትኛውም ደረጃ የሚገኝ የዳኝነት አካል ከማናቸውም የመንግሥት አካል ፣ ባለሥልጣን ወይም ሌላ ተፅእኖ ነፃ ነው ። ይህም ዳኞች ህግን ብቻ ተመርኩዘው ህጉ የሚያዘውን ብቻ በሙሉ ነፃነት እንዲያከናውኑ ለማስቻል ነው ። በመሆኑም ዳኝነት ነፃ ነው ። በአስፈፃሚው አካል አይታዘዝም። ይህ እንዳለ ሆኖ የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት የወረዳውን የዳኝነት ሥርዓት በቅርብ መደገፍ ይኖርበታል ።

17. *Waa'ee walqunnamtii Manneen Maree etidiroaa Bulchiinsa Naannoofi Godinaa akkasumas waajjiraaleef qindeessaa wajjin qabu*

(a) Dura Taa'aa Bulchaan Aanichaa itti waamamnisaa Mana Maree Aanichaatiifi Pireezidaantii Mana Maree Bulchiinsa Naannootiifi. Akkaataa Heera Mootummaatiin taa'een Manni Maree Bulchiinsa godinaa itti waamamnisaa Mana Maree Bulchiinsa Naannootiif yoo ta'u Dura Taa'aan Bulchaa godinaa ammoo bakka bu'aa pireezidaantii Buulchiinsa Naannoo ta'eeti hojjeta.

(b) Dura Taa'aan Bulchaa Aanichaa karoora Aanichaa Bulchiinsa godinaatiif ni beeksisa. Gabaasa gamaaggama hojii ji'a sadiifi waggaa Bulchiinsa godinaatiif barreeffamaan ni dhiheessa. Bulchiinsi godinaa gabaasicharratti hundaa'uudhaan deeggersa qabatamaa ni godha.

(c) Waajjiraalee Qindeessaan Aanichaa gabaasa raawwannaa hojii Mana Maree Bulchiinsa Aanichaatiif Dura Taa'aa Bulchaa Aanichaatiif dhiheessan Qajeelchotaafi Deeskiiwwan isaanii godinarra jiraaniif ni dhiheessu. Misoomni baadiyaa Aanaa, Misooma baadiyyaa godinaatiif, kkf.

(d) Manni Maree Bulchiinsa Godinaafi Qajeelchonni akkasumas Deeskiiwwan Qindeessa godinaa walii wajjinis ta'e kopha kophaatti Aanaalee godinatti waamuudhaan yookaan gara Aanaaletti socho'uudhaan gamaaggamaafi to'annoo godhuudhaan deeggersa ni godhu.

(e) Manneen hojiifi waajjiraaleen Aanaa waajjiraalee qindeessaa isaanii Aanichatti argamaniifi deeskiiwwaniifi waajjiraalee isaanii godinaatiif itti waamama ni qabaatu.

18. *Waa'ee walqunnamtii caasaa Bulchiinsa Aanichaa wajjin jiru*

(a) Manni Maree Aanichaa Manni Maree Gandaa karoora waliigalaa Aanichaarratti tartiibaan akka mari'atuufi akka beeku ni godha. Bifa Bulchiinsi gandaa karooricha keessa gahee isaa fudhachuu dandeessisuun oriyenteeshinii ni kenna. Xiyyeeffannaa ol'aanaa Aanichaas akka beeku ni godha.

(b) Waajjiraalee qindeessaan Aanichaa karoora mata mataa isaanii baafatanii Mana Maree Bulchiinsaatiin erga raggaasisan booda sadarkaa gandaatti damee damee hojii isaaniitiin karooricharratti walfalmaniifi amananii gahe gahee isaanii fudhachuu qabu.

(c) Karoora Aanaatti ragga'ee Gandaafi gadi bu'u Manni Maree Gandaa akka beekuufi karoora ganda isaa yeroo raggaasisu karoora Aanichaa wajjiin walqabsiisee akka hubatu gochuun barbaachisaadha.

(d) Hojimaatni karoora Gandichaa waliiwajjiniifi kophaatti fudhachuudhaan tartiibaan ilaaluufi akkaataa karoora baasuurratti deeggersa qabatamaa kennuu jiraachuutu irra jiraata.

(e) Hojimaatni Manni Maree Bulchiinsa Gandaa damee dameedhaaniifi waliiwajjiin gabaasa raawwannaa karoora isaanii itti dhiheeffataniifi raawwannaan isaanii tartiibaan itti gamaaggamamu jiraachuutu irra jiraata.

BOQONNAA LAMA
KUTAA TOKKO

19. *Akkaataa Filannoofi Muudama miseensota Mana Maree Bulchiinsa Gandaa*

1) Dura Taa'aa Bulchaa Gandaa Miseensota Mana Maree Gandichaa jidduu Dhaaba siyaasa sagalee caalmaya argateen dhihaatee Mana Maree Gandaatiin ni moggaafama.

፲፯· ከክልል መስተዳድርና ከዞን አስተዳደር ም/ቤቶች እንዲሁም ከዞን አስተባባሪ ጽ/ቤቶች ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት ፣

ሀ) የወረዳው አስተዳዳሪ ተጠሪነቱ ለወረዳው ም/ቤትና ለክልሉ ፕሬዚዳንት ነው ። በህገ መንግሥቱ ላይ በተቀመጠው መሠረት የዞን አስተዳደር ተጠሪነቱ ለክልል መስተዳድር ም/ቤትና ለፕሬዚዳንቱ ሲሆን የዞን ዋና አስተዳዳሪው ደግሞ ተጠሪነቱ ለፕሬዚዳንቱ ሆኖ በዞኑ የፕሬዚዳንቱ ወኪልና የአስተዳደሩ የበላይ ኃላፊ ነው ።

ለ) የወረዳው ዋና አስተዳዳሪ የወረዳውን እቅድ ለዞን አስተዳደር ያሳውቃል ። የወረዳውን የሦስት ወርና የዓመት የአስተዳደር ም/ቤት ሥራ ግምገማ ሪፖርት ለዞን አስተዳደር በፅሁፍ ያቀርባል ። የዞኑ አስተዳደር በሪፖርቱ ላይ በመመሥረት ተጨባጭ እገዛ ያደርጋል ።

ሐ) የወረዳው አስተባባሪ ጽ/ቤቶች ለወረዳው አስተዳደር ም/ቤትና ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ የሚያቀርቡትን የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት በዞን ላለው ተጓዳኝ መምሪያዎችና ዴስኮች ያቀርባሉ ። የወረዳ የገጠር ልማት ለዞን የገጠር ልማት ወዘተ·

መ) የዞን አስተዳደር ም/ቤትና የዞን አስተባባሪ መምሪያዎች እንዲሁም ዴስኮች በጋራ ይሁን በተናጠል ወረዳዎችን ወደ ዞን ጠርተው ወይም ወደ ወረዳዎች ተንቀሳቅሰው ግምገማና ቁጥጥር በማድረግ እገዛ ያደርጋሉ ።

ሠ) የወረዳ መ/ቤቶችና ጽ/ቤቶች በወረዳው ለሚገኙት አስተባባሪ ጽ/ቤቶቻቸውና ለዞን ዴስኮቻቸው ጽ/ቤቶቻቸው ተጠሪነት ይኖራቸዋል ።

፲፰· ከቀበሌው አስተዳደር መዋቅር ጋር ስላለው ግንኙነት

ሀ) የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት የቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት የወረዳውን አጠቃላይ እቅድ በዝርዝር እንዲወያይበትና እንዲያውቀው ያደርጋል። የቀበሌው አስተዳደር ከእቅዱ ውስጥ የራሱን ድርሻ ለመውሰድ በሚያስችለው መልኩ ኦርየንቴሽን ይሰጣል። የወረዳውን ዋነኛ ትኩረትም እንዲያውቅ ያደርጋል።

ለ) የወረዳው አስተባባሪ ጽ/ቤቶች የየራሳቸውን እቅድ አውጥተው አስተዳደር ምክር ቤት ካስጸደቁ በኋላ በቀበሌ ደረጃ በየሥራ ዘርፋቸው በዕቅዱ ላይ ተከራክረውና አምነው የየድርሻቸውን መውሰድ አለባቸው።

ሐ) በወረዳ ጸድቆ ለቀበሌው የሚወርደውን ዕቅድ የቀበሌው ም/ቤት እንዲያውቀውና የራሱን ቀበሌ ዕቅድ ሲያፀድቅ ከወረዳው እቅድ ጋር አያይዞ እንዲገነዘበው ማድረግ ይገባል።

መ) የቀበሌውን ዕቅድ በጋራና በተናጠል ተቀብሎ በዝርዝር የማየትና በዕቅዱ አወጣጥ ላይ ተጨባጭ ድጋፍ የመስጠት አሠራር መኖር ይኖርበታል።

ሠ) የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት በየዘርፉና በጋራ የእቅድ አፈጻጸም ሪፖርታቸውን የሚያቀርቡበትና ክንውናቸው በዝርዝር የሚገመገምበት አሠራር መኖር ይኖርበታል።

ምዕራፍ ሁለት
ክፍል አንድ

፲፱· የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት አባላት አመራረጥና አሿሿም

፩· የቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ ከቀበሌው ም/ቤት አባላት መካከል አብላጫ ድምፅ ባገኘው ድርጅት አቅራቢነት በቀበሌው ም/ቤት ይሰየማል።

2) Muudamni miseensoota Mana Maree Bulchiinsa Gandaa Dura Taa'aa Bulchaa Gandaatiin dhihaatee Mana Maree Gandichaatiin ni raawwatama.

3) Ramaddiin iddoo ittigaafatamummaa miseensotaa hanga danda'ametti damee ogummaa miseensotaa wajjin kan walqabate akka ta'u godhamuu qaba.

4) Miseensonni Mana Maree Bulchiinsa Gandaa shan yoo ta'an, isaannis;
   (a) Dura Taa'aa Bulchaa Gandaa
   (b) Itti aanaa bulchaafi ittigaafatamaa dhimma Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa Gandaa
   (c) Ittigaafatamaa Dhimma Gurmaawina Ummataa Gandaa
   (d) Ittigaafatamaa Dhimma Haqaafi Seeraa Gandaa
   (e) Ittigaafatamaa Dhimma Hawaasummaafi Diinagdee Gandaa

KUTAA LAMA

20. *Aangoofi Hojii Mana Maree Bulchiinsa Gandaa*

Manni Maree Bulchiinsa Gandaa itti waamamnisaa Mana Maree Gandaatiifi Mana Maree Bulchiinsa Gandaatiif ta'ee Aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:-

(a) Karoorotaafi sagantaalee misoomaa Gandichaa ni qopheessa, Mana Maree Gandaatiif dhiheessee ni raggaasisa, yeroo hayyamamus hojiirra ni oolcha.

(b) Eegumsi, Kunuunsiifi misoomni qabeenya uumamaa akka adeemsifamu ni godha. Ummatichas hojii misoomaatiif ni kakaasa, ni qindeessa.

(c) Nageenyiifi tasgabbiin Gandichaa akka kabajamu ni godha.

(d) Hambaawwan naannawichatti argamaniif eegumsaafi kunuunsa sirrii ni godha, karaa bu'aarra itti oolaniis qaama dhimmi ilaaluuf ni beeksisa.

(e) Aadaafi Afaan Ummatichaa akka dagaagu ni godha.

(f) Iddoowwan oolmaya Ispoortiifi sochiin Ispoortii akka babal'atu ni godha.

(g) Qaammooleen hawaasaa adda addaa waldaalee Hojii Gamtaatiin akka gurmaawan ni godha.

(h) Hawwattoonni Tuuristii Gandichatti argaman akka beekamaniifi bu'aarra akka oolan ni godha.

(i) Waltajjiilee adda addaa qopheessuudhaan ummatichi haalaawwan yeroorratti akka mari'atu ni godha.

(j) Dubartoonni Gandichaa mirgoonni Heerummaa isaanii kabajamuu isaa ni mirkaneessa, dubartoonni sagantaalee galii argamsiisuu adda addaa keessatti akka hammataman haala ni mijeessa.

(k) Waa'ee raawwannaa hojii isaa Mana Maree Gandaatiifi Mana Maree Bulchiinsa Aanaatiif gabaasa ni dhiheessa.

(l) Hojiiwwan Mana Maree Gandaatiifi Mana Maree Bulchiinsa Aanaatiin keennamaniif biroo ni raawwata.

Manni Maree Bulchiinsa Gandaa aangoofi hojiiwwan olitti eeraman bahuuf akkaataa gurmaawina Mana Maree Bulchiinsaatiin taa'een hojiiwwan Mootummaa Gandicha keessatti raawwataman hunda ni hordofa, ni raawwachiisa.

KUTAA SADII

Aangoofi hojiiwwan Miseensota Mana Maree Bulchiinsa Gandaa

21. *Aangoofi hojii Dura Taa'aa Bulchaa Ganda*

Dura Taa'aan Bulchaa Gandaa itti waamamniisaa Mana Maree Gandichaatiifi Dura Taa'aa Bulchaa anaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:-

፪· የቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት አባላት ሹመት በቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ አቅራቢነት በቀበሌው ም/ቤት ይከናወናል።

፫· የአባላት የኃላፊነት ቦታ ምደባ በተቻለ መጠን ከአባላቱ የሙያ ዘርፍ ጋር የተያያዘ እንዲሆን መደረግ አለበት።

፬· የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት አባላት አምስት ሲሆኑ እነርሱም፡–
   ሀ) የቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ
   ለ) የቀበሌው ም/አስተዳዳሪና የሕዝብ ግንኙነትና የማስታወቂያ ጉዳይ ኃላፊ
   ሐ) የቀበሌው የሕዝብ አደረጃጀት ጉዳይ ኃላፊ
   መ) የቀበሌው የፀጥታና የፍትህ ጉዳይ ኃላፊ
   ሠ) የቀበሌው የማህበራዊና የኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ

<u>ክፍል ሁለት</u>

፳· የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት ሥልጣንና ተግባር

የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት ተጠሪነቱ ለቀበሌው ም/ቤትና ለወረዳው አስተዳደር ም/ቤት ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

ሀ) የቀበሌውን የልማት ዕቅዶችና ፕሮግራሞች ይነድፋል ፤ ለቀበሌው ም/ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል፣ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል።

ለ) የተፈጥሮ ሀብት ጥበቃ ፤ እንክብካቤና ልማት እንዲካሄድ ያደርጋል ፤ ሕዝቡንም ለልማት ሥራ ያነሳሳል ፤ ያስተባብራል ።

ሐ) የቀበሌው ሰላምና ፀጥታ እንዲከበር ያደርጋል ።

መ) በአካባቢው ለሚገኙ ቅርሳቅርሶች ተገቢውን ጥበቃና እንክብካቤ ያደርጋል ፤ ጥቅም ላይ ስለሚውሉበትም መንገድ አግባብ ላለው አካል ያሳውቃል።

ሠ) የሕዝቡ ባህልና ቋንቋ እንዲበለጽግ ያደርጋል።

ረ) የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎችና የስፖርት እንቅስቃሴ እንዲስፋፋ ያደርጋል።

ሰ) የተለያዩ የኅብረተሰብ ክፍሎች በኅብረት ሥራ ማህበራት እንዲደራጁ ያደርጋል።

ሸ) በቀበሌው የሚገኙ የቱሪስት መስህቦች እንዲታወቁና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ያደርጋል።

ቀ) የተለያዩ መድረኮችን በማዘጋጀት ሕዝቡ በወቅቱ ጉዳዮች ላይ እንዲወያይ ያደርጋል።

በ) የቀበሌው ሴቶች ህገ መንግሥታዊ መብቶች መከበራቸውን ያረጋግጣል ፤ ሴቶች በተለያዩ የገቢ ማስገኛ ፕሮግራሞች እንዲታቀፉ ያመቻቻል።

ተ) ስለሥራው አፈፃፀም ለቀበሌው ም/ቤትና ለወረዳው አስተዳደር ም/ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

ቸ) በቀበሌው ም/ቤትና በወረዳው አስተዳደር ም/ቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

የቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት ከላይ የተጠቀሱትን ሥልጣንና ተግባራት ለመወጣት በተቀመጠው የአስተዳደር ም/ቤት አደረጃጀት መሠረት በቀበሌው ውስጥ የሚከናወኑ መንግሥታዊ ተግባራትን ሁሉ ይከታተላል፤ ይፈፅማል።

<u>ክፍል ሦስት</u>

የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት አባላት

ሥልጣንና ተግባራት

፳፩· የቀበሌው ዋና አስተዳዳሪ ሥልጣንና ተግባር

የቀበሌ ዋና አስተዳዳሪ ተጠሪነቱ ለቀበሌው ም/ቤትና ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

(a) Mana Maree Bulchiinsaa Gandaa walitti qaba, ni hoggana

(b) Hojiiwwan Mootummaa Gandichatti hojjetaman hundumaa ni qindeessa, haala karoorfameen hojjetamuu isaanni ni hordofa.

(c) Imaammatoonni, seeronni, danboonni, qajeelfamoonniifi karooronni gandichatti hojiirra ooluu isaanii ni hordofa, ni to'ata.

(d) Kaadhimamtoota abbootii seeraa Mana Murtii Hawaasummaa Gandaatiifi miseensota Mana Maree Bulchiinsa Gandaa Mana Maree Gandaatiif dhiheessee ni muudamsiisa.

(e) Hojiiwwan Bulchiinsa Gandichaa walduraa duubaan galmeessee hojii gosa kamiitu eenyuun akka hojjetamuufi yoom hojjetamuuf akka murtaawe, akkasumas bu'aan isaa maal akka ta'u akka barbaadame hordofuudhaan haala gaariin raawwatamuusaa ni mirkaneessa. Kanneen hanqina qabaatanis ni sirreessa.

(f) Waltajjiiwwan ummataa qopheessuudhaan ummatichi akkaataa kennaa tajaajilaa Caasaa Mootummaa Gandichaafi dhimmoota biroorratti akka mari'atu ni godha. Ummatichi mirga tajaajila argachuu akka qabuufi manneen hojii mootummaa isa tajaajiluuf dhaabbachuu isaanii akka hubatu ni kakaasa.

(g) Gabaasa raawwannaa hojii isaa Mana Maree Gandaatiifi Dura Taa'aa Bulchaa Aanaatiif ni dhiheessa.

(h) Hojiiwwan Mana Maree Gandaatiifi Dura Taa'aa Bulchaa Aanaarraa kennamaniif biroo ni raawwata.

22. *Aangoofi Hojii Itti Aanaa Bulchaa fi Itti gaafatamaa Qunnamtii Ummataafi Beeeksisaa Aanaa*

Itti Aanaa Bulchaafi Itti gaafatamaan Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa Gandaa itti waamamnisaa Dura Taa'aa Bulchaa Gandaatiifi Ittigaafatamaa Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa Aanaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata.

(a) Yeroo Dura Taa'aan Bulchaa hin jirre bakka bu'ee ni hojjeta.

(b) Karoora hojii pirooppagaandaa Ummata Gandaa naannoo nageenyaatti, dimokiraasiifi misoomaatti sochoosuuf dandeessisu ni qopheessa, yeroo Mana Maree Bulchiinsaatiin ragga'us hojiirra ni oolchaa.

(c) Ummatichi imaammata, seerotaa fi danbiiwwan mootummaa akka hubatu ni godha.

(d) Sochii Caasaa Mootummaafi Ummata Gandichaa walitti qindeesse ittigaafatmaa Qunnamtii Ummataafi Beeksisaa Aanaatiif bifa oduutiin ni erga. Ummanni Gandaatis sochicha akka beeku ni godha.

(e) Iddoowwan seenaafi hambaawwan Gandicha keessatti argaman eeguumsiifi kunuunsi barbaachisaan akka godhamuuf ni godha.

(f) Sochii nageenya Gandichaa eegsisuufi Bulchiinsa gaarii mirkanessuuf godhamu keessatti ummatichi dhunfaadhaaniifi waliiwajjiin hirmaataa akka tahuufi hojii misoomaarratti akka bobba'u ni kakaasa.

(g) Aadaafi Afaan Ummatichaa akka dagaagu gareewwan hawwisoo, hog-barruu, tiyaatiraa gurmeessuudhaan ummatichi akka bashannanuufi baratu haalaawwan ni mijeessa.

(h) Hawwattoonni Tuurisitii Gandicha keessatti argaman akka beekamaniifi bu'aarra akka oolan ni godha.

(i) Manneen kitaabaa uummataa akka babal'atan ni godha, tajaajila sirrii akka kennan ni godha.

(j) Ummatichi dhimmoota yeroorratti akka mari'atu waltajjii ni qopheessa, ni qindeessa.

ሀ) የቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት ይሰበስባል ፤ ይመራል።

ለ) በቀበሌው የሚሰሩ የመንግሥት ሥራዎችን በሙሉ ያስተባብራል ፤ በዕቅዱ መሠረት መሠራታቸውን ይከታተላል።

ሐ) ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ ደንቦች ፣ መመሪያዎችና ዕቅዶች በቀበሌው ሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል።

መ) የቀበሌውን ማኅበራዊ ፍ/ቤት ዕጩ ዳኞችና የቀበሌውን አስተዳደር ም/ቤት አባላት ለቀበሌው ም/ቤት አቅርቦ ያሾማል።

ሠ) የቀበሌው አስተዳደር ሥራዎችን በቅደም ተከተል መዝግቦ ምን ዓይነት ሥራ በማን እንዲሰራና መቼ እንዲሰራ እንደተወሰነ እንዲሁም ውጤቱ ምን እንዲሆን እንደተፈለገ በመከታተል በተገቢው ሁኔታ መከናወኑን ያረጋግጣል።
ጉድለት ያለባቸውንም ያስተካክላል።

ረ) የመንግሥት ግብርና የግብአት ብድር በወቅቱ መሰብሰቡን፤ ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል።

ሰ) ሕዝባዊ መድረኮችን በማዘጋጀት ሕዝቡ በቀበሌው የመንግሥት መዋቅር የአገልግሎት አሰጣጥና በሌሎች ጉዳዮች ላይ እንዲወያይ ያደርጋል። ሕዝቡ አገልግሎት የማግኘት መብት እንዳለውና አስፈጻሚ መ/ቤቶች እርሱን ለማገልገል እንደተቋቋሙ እንዲገነዘብ ይቀሰቅሳል።

ሸ) ለቀበሌው ም/ቤትና ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ የሥራ ክንውን ሪፖርት ያቀርባል።

ቀ) ከቀበሌው ም/ቤትና ከወረዳው ዋና አስተዳዳሪ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

፳፪· <u>የቀበሌው ም/አስተዳዳሪና የሕዝብ ግንኙነትና የማስታወቂያ ጉዳይ ኃላፊ</u>

የቀበሌው ምክትል አስተዳዳሪ ተጠሪነቱ ለቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው የሕዝብ ግንኙነት ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) ዋና አስተዳዳሪው በማይኖርበት ጊዜ ተክቶ ይሠራል።

ለ) የቀበሌውን ሕዝብ በሰላም፣ በዲሞክራሲና በልማት ዙሪያ ለማንቀሳቀስ የሚያስችል የፕሮፓጋንዳ ሥራ ዕቅድ ያዘጋጃል፤ በአስተዳደር ም/ቤት ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል።

ሐ) ሕዝቡ የመንግሥትን ፖሊሲዎች፤ ሕጎችና ደንቦች እንዲገነዘብ ያደርጋል።

መ) የቀበሌውን መንግሥታዊ መዋቅርና የሕዝቡን እንቅስቃሴ አጠናቅሮ ለወረዳ የሕዝብ ግንኙነት የማስታወቂያ ኃላፊ በዜና መልክ ይልካል። የቀበሌውም ሕዝብ እንቅስቃሴውን እንዲያውቅ ያደርጋል።

ሠ) በቀበሌው ውስጥ የሚገኙት ታሪካዊ ሥፍራዎችና ቅርሳ ቅርሶች አስፈላጊው ጥበቃና እንክብካቤ እንዲደረግላቸው ያደርጋል።

ረ) ሕዝቡ በግልና በጋራ የቀበሌውን ሰላም ለማስጠበቅና መልካም አስተዳደርን ለማስፈን በሚደረገው እንቅስቃሴ ተሳታፊ እንዲሆንና በልማት ተግባር ላይ እንዲሰማራ ይቀሰቅሳል።

ሰ) የሕዝቡ ባህልና ቋንቋ እንዲያድግ የኪነት ቡድኖችን፤ የሥነ ጽሑፍና የቴአትር ክበቦችን በማደራጀት ሕዝቡ እንዲዝናና ሁኔታዎችን ያመቻቻል።

ሸ) በቀበሌው ውስጥ የሚገኙት የቱሪስት መስህቦች እንዲታወቁና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ያደርጋል።

ቀ) የሕዝብ ቤተመጻሕፍት እንዲስፋፉ ያደርጋል፤ ተገቢውን አገልግሎት እንዲሰጡ ያደርጋል።

በ) ሕዝቡ በወቅታዊ ጉዳዮች ላይ እንዲወያይ መድረክ ያዘጋጃል፤ ያስተባብራል።

(j) Waa'ee raawwannaa hojii isaa Dura Taa'aa Bulchaa Gandaatiifi Ittigaafatamaa Quunnamtii Ummataafi Beeksisaa Aanaatiif gabaasa ni dhiheessa.

(k) Hojiiwwan Dura Taa'aa Bulchaa Gandaatiifi Ittigaafatmaa Quunnamtii Ummataafi Beeksisaa Aanaatirraa kennamaniif biroo ni raawwata.

23. *Aangoofi Hojii Itti gaafatamaa Dhimma Gamtaawina Ummataa Gandaa*

Ittigaafatmaan Gurmaawina Ummataa Gandaa itti waamanisaa Dura Taa'aa Bulchaa Gandaatiifi Itti gaafatamaa Gurmaawina Ummataa Aanaatiif tahee aangoofi hojiiwwan kanatti aanan ni qabaata:–

(a) Waldaaleen Hojii Gamtaa fedhii guutuu miseensootaarratti hundaawan akka babal'atan ni godha, haala deeggarsa itti argatan ni mijjeessa.

(b) Ummanni gandichaa bifa gamtaa'een hojii misoomaa irratti akka hirmaatuufi sagantaa misoomaa gandichaa irrattis hirmaannaa gurmaa'e akka godhaniif ni hojjata.

(c) Callaawwan waldaalee hojii gamtaa qulqullina qabaatanii gabayaa gaarii akka argataniifi waldaaleeniis gaaffii meeshawwaniifi tajaajiloota barbaadan gatii gaariin akka argatan hordoffii feessisu ni godha.

(d) Waldaaleen hojii gamtaafi qusannaan aadaa ummatichaa akka ta'u haala wal-irraa hin cinneen akka dammaqan ni godha.

(e) Dargaggoonni gandichaa gurmaa'anii jaalala hojiifi naamusa gaariin akka ijaaraman ni godha. Humna isaanii hoo'aa hojii misoomaa irra akka oolchan, lammii fayyaansaa eegameefi oomishuu danda'u akka ta'uufi bu'uura fedhiisaanitiin sagantaa galii argamsiisu adda addaa keessatti akka ammataman deggarsa ni kenna.

(f) Mirgoonni heeraa dubartoota gandichaa kabajamuusaa ni mirkaneessa; hirmaannaan diingadee, haawaasummaafi siyaasaa isaanii akka guddatu ni godha.

(g) Gandicha keessa kan jiran waldaaleen ummataa akka cimaniifi gama ijaarsa sirna dimokiraasiifi misoomaatiin hirmaannaan isaanii akka guddatu ni godha.

(h) Iddoowwan oolmaa ispoortiifi sochiin ispoortii akka babal'atu ni godha.

(i) Aadaan hojii ummatichaa akka gabbatu tooftaawwan adda addaa baasuudhaan ni socho'a.

(j) Barsiifanni aadaa miituu, keessattuu gochaan butiifi humnaan gudeeduu akka maqfamaniifi fuudhaafi heerumni fedhii warra wal fuudhu irratti qofa kan hundaa'e akka ta'uufi maatiin da'oo seeraafi eeggumsi akka godhamuuf tooftaa baasee hojiirra akka oolu ni godha.

(k) Dubartonni gandichaa toora diinagdee irratti bal'inaan gurmaa'anii socho'uudhaan diinagdee naannichaa keessatti gahee murteessaa akka taphataniifi hiyyummaa keessaa akka bahan kan dandeessisu karooraafi tooftaa uumee hojiirra akka oolan ni godha. Hojiirra ooluu isaatiis ni hordofa.

(l) Gabaasa raawwii karoora isaa dura taa'aa bulchaa gandichaafi waajjira gamtaa'ina ummataa aanichaatiif ni dhiyeessa.

(m) Dura taa'aa bulchaa gandichaafi waajjira gamtaa'ina ummataa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biraa ni raawwata.

በ) ሕዝቡ በወቅታዊ ጉዳዮች ላይ እንዲወያዩ መድረክ ያዘጋጃል፤ ያስተባብራል።

ተ) ስለ ሥራው አፈጻፀም ለቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው የሕዝብ ግንኙነትና የማስታወቂያ ኃላፊ ሪፖርት ያደርጋል።

ቸ) ከቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ከወረዳው የሕዝብ ግንኙነትና ማስታወቂያ ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

፳፫· <u>የቀበሌው የሕዝብ አደረጃጀት ጉዳይ ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የቀበሌው የሕዝብ አደረጃጀት ጉዳይ ኃላፊ ተጠሪነቱ ለቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው የሕዝብ አደረጃጀት ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

ሀ) በአባላት ሙሉ ፈቃደኝነት ላይ የተመሠረቱ የህብረት ሥራ ማኅበራት እንዲስፋፉ ያደርጋል፤ ድጋፍ የሚያገኙ በትን ሁኔታ ያመቻቻል።

ለ) የቀበሌው ሕዝብ በተደራጀ መልኩ በልማት ሥራ ላይ እንዲሳተፍና በቀበሌው የልማት ዕቅድም ላይ የተደራጀ ተሳትፎ እንዲያደርግ ይሰራል።

ሐ) የኅብረት ሥራ ማኅበራት ምርቶች ጥራት ኖሮአቸው ጥሩ ገበያ እንዲያገኙና ማኅበራቱም የሚፈልጉትን እቃዎችና አገልግሎቶች በጥሩ ዋና እንዲያገኙ አስፈላጊውን ክትትል ያደርጋል።

መ) የኅብረት ሥራ ማኅበራትና ቁጠባ የሕዝቡ ባህል እንዲሆን ተከታታይ ቅስቀሳ ያደርጋል።

ሠ) የቀበሌው ወጣቶች ተደራጅተው በጥሩ የሥራ ፍቅርና ዲስፕሊን እንዲታነፁ ያደርጋል። ትኩስ ጉልበታቸውን በልማት ሥራ ላይ እንዲያውሉ ፤ ጤናቸው የተጠበቀ አምራች ዜጋ እንዲሆኑና በዝንባሌአቸው መሠረት በተለያዩ የገቢ ማስገኛ ፕሮግራም እንዲታቀፉ ድጋፍ ይሰጣል።

ረ) የቀበሌው ሴቶች ሕገ መንግሥታዊ መብቶቻቸው መከበሩን ያረጋግጣል፤ ኢኮኖሚያዊ ማህበራዊና ፖለቲካዊ ተሳትፎአቸው እንዲያድግ ያደርጋል።

ሰ) በቀበሌው ውስጥ ያሉት የብዙኃን ማኅበራት እንዲጠና ከሩና በዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታውና በልማቱ ረገድ ተሳትፎአቸው እንዲያድግ ያደርጋል።

ሸ) የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎችና የስፖርት እንቅ ስቃሴ እንዲስፋፉ ያደርጋል።

ቀ) የሕዝቡ የሥራ ባህል እንዲዳብር የተለያዩ ስልቶችን ቀይሶ ይንቀሳቀሳል።

በ) ጎጂ ባህላዊ ልምዶች በተለይም ጠለፋና አስገድዶ መድፈር የሚወገዱበትንና ጋብቻ በሁለት ተጋቢዎች መፈቃቀድ ላይ ብቻ የተመሠረተ እንዲሆንና ቤተሰብ ሕጋዊ ከለላና ጥበቃ እንዲደረግለት ስልት ቀይሶ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል።

ተ) የወረዳው ሴቶች በኢኮኖሚ ዙሪያ በስፋት ተደራጅተው በመንቀሳቀስ በክልሉ ኢኮኖሚ ውስጥ ወሳኝ ሚና እንዲጫወቱና ከድህነት እንዲላቀቁ የሚያስችል ዕቅድና ስልት ቀይሶ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል ተግባራዊነቱንም ይከታተላል።

ቸ) ስለ ዕቅዱ አፈፃፀም ለቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው የሕዝብ አደረጃጀት ጽ/ቤት ሪፖርት ያቀርባል።

ኀ) ከቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ከወረዳው የሕዝብ አደረጃጀት ጽ/ቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

24. *Aangoofi Hojii Itti Gaafatamaa Dhimma Haqaa fi Bulchiinsa Gandaa*

Itti Gaafatamaa dhimma Haqaafi bulchiinsa gandichaa itti waamamni isaa dura taa'aa bulchaa gandichaafi waajjira dhimma haqaafi bulchiinsa aanaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan armaan gadii ni qabaata.

(a) Hirmaannaa guutuu ummata gandichaatiin nageenyi gandichaa akka eegamuu fi hojiin haqaa bifa guutuu ta'een akka raawwatamu ni godha.

(b) Humna milishaa gandichaa ni ijaara, ni bobbaasa, ni hordofa.

(c) Waldhabbiin ummataa salphaan furmaata akka argataniif ummatichi furmaata waaraa akka argatu cimsee ni hojjeta. Gandoota wal daangeessan wajjin wal-quunnamtii gaariin akka jiraatuufi ummatoota naannichaa toora daangaa jiraataniifi ummatoota naannoo biraa jidduu miirri tokkummaafi obbolummaa akka jiraatuuf ni hojjeta.

(d) Gandicha keessattis ta'e gandoota wal-daangeessan keessatti gochaawwan hannaafi saamichi akka hin jiraanneef ni socho'a; rakkinichi yoo uumames yakkamtoota adamsee qabuudhaaf cimsee ni hojjeta.

(e) Ummanni gandichaa imaammatoota mootummaa, seerota, dambiiwwaniifi qajeelfamoota akka hubatan wal-tajjiiwwan marii ni qopheessa.

(f) Qonnaan bulaafi jiraattota biraa gandichaa irratti kan gahan rakkoon haqa dhabuufi dhamaatii akka hin jiraanne cimsee ni hojjeta.

(g) Manni murtii hawaasummaa bilisa yoo ta'anillee dhiyeenyatti waldeeggaruudhaan sirni haqaa saffisaa akka ta'u gahee mataasaa ni gumaacha.

(h) Gandicha keessatti haqaafi bulchiinsi gaariin akka uumamuuf ni hojjata.

(i) Qaamonni seera eegsisan loogiifi malaanmaltummaa irraa haala bilisa ta'een ummataaf tajaajila akka kennan ni godha.

(j) Milishaan gandaa ilaalchaafi naamusa gaariin akka ijaaraman ni godha.

(k) Iyyannoowwaniifi eerumsa ummata irraa dhiyaatan ni qulqulleessa.

(l) Uummanni gandichaa waajjiraalee mootummaa irraa tajaajila saffisaa argachuufi dhabuu isaa ni hordofa, waajjira rakkoo qabu adda baasee akka sirraa'u ni godha.

(m. Qabeenyiifi maallaqni mootummaa sirriin hojii irra ooluu isaa ni hordofa.

(n. Namoonni qabeenyaafi maallaqa mootummaa mancaasan yoo mudatan seeratti akka dhiyaatan ni godha.

(o) Gabaasa raawwii hojiisaa dura taa'aa bulchaa gandichaafi itti gaafatamaa Bulchiinsaafi Haqaa aanaatiif ni dhiyeessa.

(p) Dura taa'aa bulchaa gandichaa fi itti gaafatamaa bulchinsaa fi haqaa aanichaa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biraa ni raawwata.

25. *Aangoofi Hojii Dhimma Hawaasummaafi Diinagdee Gandaa*

Itti gaafatamaan dhimma Hawaasummaafi Diinagdee gandaa itti waamamni isaa dura taa'aa bulchaa gandaafi dura taa'aa bulchaa aanichaaf ta'ee aangoofi hojiiwwan armaan gadiin ni qabaata.

(a) Gandicha keessatti umriin isaa barnootaaf kan gahe lammiin hundi akka baratu ni dammaqsa. Ummatichi koreewwaniin gurmaa'ee qulqullinaafi to'annoo barnootaa, suphaa manneen barnootaa, hojiiwwan babal'isuufi meeshawwan keessaa guutuu irratti akka hirmaatu ni dammaqsa.

፳፬· <u>የቀበሌ የአስተዳደርና ፍትሕ ጉዳይ ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የቀበሌው የአስተዳደርና ፍትሕ ጉዳይ ኃላፊ ተጠሪነቱ ለቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው የአስተዳደርና ፍትሕ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) በቀበሌው ሕዝብ የተሟላ ተሳትፎ የቀበሌው ፀጥታ እንዲጠበቅና የፍትሕ ሥራው በተሟላ መልክ እንዲከናወን ያደርጋል።

ለ) የቀበሌውን የሚሊሺያ ኃይል ይገነባል፤ ያሰማራል፤ ይከታተላል።

ሐ) የሕዝቡ አነስተኛ የእርስ በርስ አለመግባባቶች እንዲፈቱና ዘላቂ መፍትሔ እንዲያገኙ በጥብቅ ይሰራል። ከአጐራባች ቀበሌዎች ጋር መልካም ግንኙነት እንዲኖርና በወሰን አካባቢ ለሚኖሩ የአካባቢው ሕብረተሰብ እና ከሌላ አካባቢ ሕብረተሰብ መሃል የአንድነት ስሜት እና ወንድማማችነት እንዲኖር ይሠራል።

መ) በቀበሌውም ሆነ በአጎራባች ቀበሌዎች የሌብነትና የዘረፋ ተግባራት እንዳይኖር ይንቀሳቀሳል፤ ሲያጋጥምም ጥፋተኞችን አሳዶ ለመያዝ በጥብቅ ይሠራል።

ሠ) የቀበሌው ሕዝብ የመንግሥት ፖሊሲዎችን፤ ሕጎችን ደንቦችንና መመሪያዎችን እንዲገነዘብ የውይይት መድረኮችን ያዘጋጃል።

ረ) አርሶ አደሩና በሌሎች የቀበሌው ነዋሪዎች ላይ የሚደርሱ የፍትሕ መታጣትና የመጉላላት ችግሮች እንዳይኖሩ በጥብቅ ይሰራል።

ሰ) የማኅበራዊ ፍ/ቤት ነጻ ቢሆንም በቅርብ በመደጋገፍ የፍትሕ ሥርዓቱ ቀልጣፋ እንዲሆን የበኩሉን ድርሻ ያበረክታል።

ሸ) በቀበሌው መልካም አስተዳደርና ፍትህ እንዲሰፍን ይሠራል።

ቀ) የፍትህ አካላት ከሙስናና ከአድሎአዊ አሠራር የፀዳ አገልግሎት ለሕዝቡ እንዲሰጡ ያደርጋል።

በ) የቀበሌው ሚሊሺያ በአመለካከትና በሥነ ምግባር እንዲታነፅ ያደርጋል።

ተ) ከህዝብ የሚቀርቡትን ማመልከቻዎችና ጥቆማዎች ያጣራል።

ቸ) የቀበሌው ሕዝብ ቀልጣፋ መንግሥታዊ አገልግሎቶች ማግኘት አለማግኘቱን ይከታተላል፤ ችግር ያለበትን መ/ቤት በመለየት እንዲስተካከል ያደርጋል።

ኀ) የመንግሥት ገንዘብና ንብረት በአግባቡ ሥራ ላይ መዋሉን ይከታተላል።

ነ) የመንግሥት ንብረትና ገንዘብ ያባከኑ ሰዎች ካጋጠሙ ለሕግ እንዲቀርቡ ያደርጋል።

ኘ) ስለሥራው አፈጻጸም ለቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው የአስተዳደርና ፍትህ ኃላፊ ሪፖርት ያቀርባል።

አ) ከቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ከወረዳው የአስተዳደርና ፍትህ ኃላፊ የሚሰጡ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

፳፭· <u>የቀበሌው የማህበራዊና የኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ ሥልጣንና ተግባር</u>

የቀበሌው የማኅበራዊና የኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ ተጠሪነቱ ለቀበሌውና ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) በቀበሌው ውስጥ ዕድሜው ለትምህርት የደረሰ ዜጋ ሁሉ እንዲማር ይቀሰቅሳል። ሕዝቡ በኮሚቴዎች ተደራጅቶ በትምህርት ጥራትና ቁጥጥር፣ በትምህርት ቤቶች ጥገና፣ የማስፋፋት ሥራና የውስጥ ቁሳቁሶች የማሟላት ተግባራት እንዲሳተፍ ይቀሰቅሳል።

(b) Hirmaannaan dubartootaa barnoota irratti akka guddatu ni dammaqsa. Hirmaannaa barattoota dubartootaatiif rakkoowwan gufuu ta'an qorachuudhaan karaa hirmaannaa ummataafi seeraatiin furmaata akka argatan ni godha.

(c) Barattoonni lammii gahumsa qaban ta'anii ijaaramaa jiraachuu isaaniifi barsiisonni qulqullina barnootaatiif ergamaafi dirqama irraa barbadamu bahuu isaanii ni hordofa.

(d) Manneen barnootaa jidduutti dorgommiin barumsaa,ispoortiifi hogbarruu akka jiraatu ni jajjabeessa.

(e) Abbootii qabeenyaa dhuunfaa manneen barnootaafi oolmaa daa'immanii akka babal'isan ni jajjabeessa. Barnoota bu'uuraa kan idilee hin taaneefi barnoota ga'eessotaa gandicha keessatti akka babal'atan haallen ni mijeessa.

(f) Ummanni gandichaa imaammata dhukkuba ittisuu hojiirra akka oolchu ni dammaqsa. Ummatichi qulqullina dhuunfaafi naannoo jireenya isaa akka eegu ni barsiisa.

(g) Ummatichi kan itti fayyadamu bishaan dhugaatii qulqulluu ta'uusaafi dhukkuba kan hin qabsiifne ta'uusaa ni mirkaneessa. Naannoo bookeen busaa itti hortu hirmaannaa ummataatiin akka qulqullaa'an gochuudhaan bookeen busaa akka hin horre ni ittisa.

(h) Ollaa hunda keessatti mana fincaanii qotuufi barsiifannii mana fincaaniitti fayyadamuutiis akka gabbatu ni godha.

(i) Warri walfuudhuu barbaadan dursanii xiinxala dhukkuba ''HIV/AIDS'' kan fedhii irratti hundaa'e akka argataniifi ummanni dhukkubsattootaafi daa'imman dhukkubichaan warra isaanii dhabaniif kunuunsa barbaachisaa akka godhu ni dadammaqsa. Hayyama seeraa osoo hin qabaanne olloota keessatti lilmoo warra waraanuufi yaala kennuudhaan babal'ina dhukkubichaatiif gumaacha godhan ni to'ata, seeratti ni dhiyeessa.

(j) Gandicha keessatti dhukkuboota bifa daddarbaatiin ka'an yoo uumaman itti gaafatamtoota fayyaa aanaafi Godinaatiif hatattamaan ni beeksisa. Gandicha keessatti kan argaman dhaabbatoonni fayyaa tajaajila sirriifi loogii hin qabne kennaa jiraachuu isaanii ni mirkaneessa.

(k) Qonnaan bulaan gandichaa gama qonnaatiin teknoolojiiwwan fooyya'an sirriin fayyadamuudhaan oomishummaan isaa akka guddatu teknoolojiiwwan fooyya'aniifi callaa guddiftoonni yeroofi woqtii sirriitiin qonnaan bulaa bira akka gahan ni godha.

(l) Ogeessonni qonnaa, qonnaan bulaaf deggarsa sirrii akka kennan dhiyeenyatti ni hordofa. Qonnaan bulaan teknoolojiiwwan ammayyaa wajjiin akka walbaran leenjiwwan misooma qonnaa argachaa jiraachuu isaanii ni mirkaneessa.

(m) Hirmaannaa ummataatiin qabeenyi uumamaa akka eegamuufi misoomu akkasumas qonnaafi hojiiwwan qonnaa fakkaataniif kan oolu bishaan akka qophaahu saganteeffatee ni hojjeta.

(n) Ummaticha gamteessuudhaan callaa gara gandichaatti fiduudhaafi callaa qonnaa gara gabayaatti baasuuf kan dandeessisu daandiin akka hojjetamu ni godha.

ለ) የሴቶች የትምህርት ተሳትፎ እንዲያድግ ይቀሰቅሳል። ለሴቶች የትምህርት ተሣትፎ እንቅፋት የሚሆኑ ችግሮችን በማጥናት በሕዝቡ ተሳትፎና በሕጋዊ መንገድ እልባት እንዲያገኙ ያደርጋል።

ሐ) ተማሪዎች ብቁ ዜጋ ሆነው እየታነፁ መሆናቸውንና መምህራን ለትምህርት ጥራት የሚፈለግባቸውን ግዴታና ተልእኮ መወጣታቸውን ይከታተላል።

መ) በትምህርት ቤቶች መካከል የትምህርት፣ የስፖርትና የሥነ ጽሑፍ ውድድር እንዲኖር ያበረታታል።

ሠ) የግል ባለ ሀብቶች ትምህርት ቤቶችንና አፀደ ሕፃናትን እንዲያስፋፉ ያበረታታል። መደበኛ ያልሆነ የመሠረተ ትምህርትና የጎልማሶች ትምህርት በቀበሌው ሁኔታዎችን ያመቻቻል።

ረ) የቀበሌው ሕዝብ በሽታን የመከላከል ፖሊሲውን ተግባራዊ እንዲያደርግ ይቀሰቅሳል። ሕዝቡ የግሉንና የመኖሪያ አካባቢውን ንጽህና እንዲጠብቅ ያስተምራል።

ሰ) ሕዝቡ የሚጠቀምበት የመጠጥ ውኃ ንፁህ መሆኑንና በሽታ የማያስከትል መሆኑን ያረጋግጣል። የወባ መራቢያ አካባቢዎች በሕዝቡ ተሳትፎ እንዲጠረጉ በማድረግ ወባ እንዳይራባ ይከላከላል።

ሸ) በየመንደሩ ሽንት ቤት የመቆፈርና በሽንት ቤት የመጠቀም ልምድ እንዲዳብር ያደርጋል።

ቀ) ተጋቢዎች ከጋብቻ በፊት በፈቃደኝነት ላይ የተመሠረተ የኤች·አይ·ቪ·ኤይድስ ምርመራ እንዲያደርጉና ሕዝቡ ለህሙማንና በበሽታው ወላጆቻቸውን ላጡ ሕፃናት ተገቢውን እንክብካቤ እንዲያደርግ ይቀሰቅሳል። ሕጋዊ ፈቃድ ሣይኖራቸው በየመንደሩ መርፌ በመውጋትና ሕክምና በመስጠት ለበሽታው መስፋፋት አስተዋጽኦ የሚያደርጉ ሰዎችን ይቆጣጠራል፤ ለሕግ ያቀርባል።

በ) በቀበሌው ውስጥ በወረርሽኝ መልክ የሚነሱ በሽታዎች ሲከሰቱ በአፋጣኝ ለወረዳና ለዞን የጤና ኃላፊዎች ያሳውቃል። በቀበሌው ውስጥ ያሉ የጤና ተቋማት ለኅብረተሰቡ ተገቢና አድሎአዊ ያልሆነ አገልግሎት እየሰጡ መሆናቸውን ያረጋግጣል።

ተ) የቀበሌው አርሶ አደር በግብርናው መስክ የተሻሻሉ ቴክኖሎጂዎችን በአግባቡ በመጠቀም ምርታማነቱ እንዲያድግና የተሻሻሉ ቴክኖሎጂዎችና የምርት ግብአቶች በተገቢው ጊዜና ወቅት አርሶ አደሩ ዘንድ እንዲደርሱ ያደርጋል።

ቸ) የግብርና ባለሙያዎች ለአርሶ አደሩ ተገቢውን ድጋፍ እንዲሰጡ በቅርብ ይከታተላል። አርሶ አደሩ ከዘመናዊ ቴክኖሎጂዎች ጋር እንዲተዋወቅ የግብርና ልማት ሥልጠናዎችን እያገኘ መሆኑን ያረጋግጣል።

ኀ) በሕዝብ ተሳትፎ የተፈጥሮ ሀብት እንዲጠበቅና እንዲለማ እንዲሁም ለእርሻና የግብርና ነክ ሥራዎች የሚውል ውኃ እንዲዘጋጅ አቅዶ ይሠራል።

ነ) ሕዝቡን በማስተባበር ግብአትን ወደ ቀበሌው ለማምጣትና የግብርናውን ምርት ወደ ገበያ ለማውጣት የሚያስችል መንገድ እንዲሠራ ያደርጋል።

(o) Paakeejjiin eksiteenshinii misooma qonnaa gandicha keessatti adeemsifamu bu'uura karoorfameen raawwatamuu isaa ni hordofa. Bajanni mootummaa damee qonnaatiif ramadame karaa sirriitiin misooma baadiyaatiif ooluu isaa ni hordofa.

(p) Gandicha keessatti bifa weeraraatiin kan uumaman ilbiisota farra biqiltuufi dhukkuboota beeyladaa dhiyeenyatti hordofuudhaan miidhaa osoo hin geessine dura waajjira misooma baadiyaa aanichaatiif gabaasa ni godha.

(q) Galii mootummaa ni karoorsa, loogiifi malaanmaltummaa irraa karaa bilisaafi sirnaatiin funaanamee galii akka ta'u cimsee ni hojjeta. Gibirri lafaafi liqaan callaa guddiftuu yeroodhaan akka funaanaman ni godha. Herrega galiiwwan adda addaa gandicha irraa funaanamani ni to'ata.

(r) Manneen hojii mootummaa naannawa gandichaa keessatti argaman seerota, dambootaafi qajeelfamoota faaynaansii irratti hundaayanii hojjechuu isaanii ni hordofa, ni to'ata, hooggansa ni kenna.

(s) Bulchiinsaafi eegumsa maallaqa mootummaa, bulchiinsafi to'annoo qabeenya mootummaa ni hordofa, ni to'ata. Waajjiraalee mootummaa gandichaa keessatti qabiinsi herrega mootummaa sirriin raawwatamuu isaa ni to'ata, herregni mootummaa akka sakatta'amu ni godha.

(t) Lafa gandicha jala jiru galmaayee waajjira gandichaa keessa akka taa'u ni godha, haalasaa aanichaaf gabaasa ni godha. Lafa qonnaan bulaan sababa adda addaatiin gadi-dhiisu galmeessuudhaan ni qaba.

(u) Lafti gandicha keessa jiru kunuunsaan akka qabamu ni godha. Lafti bosonaafi Paarkii bineensota bosonaatiif daangeffame akka eegamu ni godha.

(v) Muka dhaabinsiifi hojiin daagaa lafaa hirmaannaa ummataatiin akka raawwatamu ni godha. Biqiltoonni naannoo irratti dhiibbaa geessisan akka hin babal'anneefi akka manca'an ni godha.

(w) Hojiiwwan jallisii akka aadaatti itti hojjetamaa turan, hojiiwwan bishaan kuusuufi cimmisuu akka dagaagan ni godha.

(x) Gabaasa raawwii hojiisaa dura taa'aa bulchaa gandichaafi dura taa'aa aanichaatiif, itti gaafatamtoota ijaarsa dandeettii aanichaa, misooma baadiyaaf faaynaansiifi misooma diinagdeetiif ni dhiyeessa.

(y) Dura taa'aa bulchaa gandichaafi aanichaa, itti gaafatamtoota Ijaarsa Dandeettii Aanichaa, Misooma Baadiyyaafi Faaynaansiifi Misooma Diinagdee Aanichaa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biraa ni raawwata.

KUTAA AFUR

Koreewwan Hundeeffamaniifi Aangoofi Hojii Isaan Qabaatan

26. Baay'inni koreewwan hundeeffamanii shan yoo ta'an isaaniis:–

(a) Koree Misooma Bu'uuraa

(b) Koree Misooma Baadiyaatiifi Wabii Nyaataa

(c) Koree Dhimmoota Hawaasummaa

ኘ) ስለሥራው አፈጻጸም ለቀበሌው ዋና አስተዳዳሪና ለወረዳው የአስተዳደርና ፍትህ ኃላፊ ሪፖርት ያቀርባል።

አ) በቀበሌው ውስጥ በወረርሽኝ መልክ የሚከሰቱትን ፀረ ተክል ተባዮችና የእንስሳት በሽታዎች በቅርብ በመከታተል ጉዳት ከማድረሳቸው በፊት ለወረዳው የገጠር ልማት ጽ/ቤት ሪፖርት ያደርጋል።

ከ) የመንግሥት ገቢ ያቅዳል ፤ ከሙስናና ከአድልኦ በፀዳና ሥርዓት ባለው መንገድ ተሰብስቦ ገቢ እንዲሆን በጥብቅ ይሠራል ። የመሬት ግብርና የምርት ግብዓቶች ብድር በወቅቱ እንዲሰበሰብ ያደርጋል ። ከተለያዩ የቀበሌው ገቢዎች የሚሰበሰብ ሂሣብን ይቆጣጠራል ።

ኸ) በቀበሌው ውስጥ የሚገኙ የመንግሥት መ/ቤቶች የክልሉን የፋይናንስ ሕጎች ፤ ደንቦችና መመሪያዎች ጠብቀው መሥራታቸውን ይከታተላል ፤ ይቆጣጠራል ፤ አመራር ይሰጣል ።

ወ) የመንግሥት ገንዘብ አስተዳደርና አጠባበቅ ፤ የመንግሥት ንብረት አስተዳደርና ቁጥጥርን ይከታተላል ፤ ይቆጣጠራል። የመንግሥት የሂሣብ አያያዝ በቀበሌው የመንግሥት መ/ቤቶች ውስጥ በአግባቡ መፈጸሙን ይቆጣጠራል ፤ የመንግሥት ሂሣብ እንዲመረመር ያደርጋል ።

ዘ) የቀበሌው የመሬት ይዞታ ተመዝግቦ በቀበሌው ጽ/ቤት እንዲቀመጥ ያደርጋል ። ስለሁኔታው ለወረዳው ሪፖርት ያደርጋል ። አርሶ አደሩ በተለያዩ ምክንያቶች የሚተወውን መሬት በመመዝገብ ይይዛል ።

ዠ) በቀበሌው ያለው መሬት በእንክብካቤ እንዲያዝ ያደርጋል ። ለደንና ለዱር አራዊቶች ፓርክነት የተከለለው መሬት እንዲጠበቅ ያደርጋል ።

ደ) የደን ተከላና የእርከን ሥራ በሕዝቡ ተሳትፎ እንዲከናወን ያደርጋል ። በአካባቢ ላይ ተጽዕና የሚያደርሱ ዕፅዋቶች እንዳይስፋፉና እንዲወገዱ ያደርጋል ።

ጀ) ባህላዊ የመስኖ ሥራዎች ፤ ውሃ የማጠራቀምና የማቆር ተግባራት እንዲስፋፉ ያደርጋል ።

ገ) ስለሥራው አፈጻጸም ለቀበሌውና ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪዎች ፤ ለወረዳው የአቅም ግንባታ ፤ የገጠር ልማትና የፋይናንስና የኢኮኖሚ ልማት ኃላፊዎች ሪፖርት ያቀርባል።

ጠ) ከቀበሌውና ከወረዳው ዋና አስተዳዳሪዎች ፤ ከወረዳው የአቅም ግንባታ ፤ የገጠር ልማትና የፋይናንስና የኢኮኖሚ ልማት ኃላፊዎች የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል ።

ክፍል አራት

የሚቋቋሙ ኮሚቴዎችና የሚኖራቸው ሥልጣንና ተግባር

፳፮· የሚቋቋሙት ኮሚቴዎች ብዛት አምስት ሲሆን እነርሱም፡–

ሀ) የመሠረተ ልማት ኮሚቴ

ለ) የገጠር ልማትና የምግብ ዋስትና ኮሚቴ

ሐ) የማኅበራዊ ጉዳዮች ኮሚቴ

(d) Koree Gurmaa'ina Ummataafi moobilaayzeeshinii
(e) Koree Nageenyaafi Haqaa

27. *Aangoofi Hojii Koree Misooma Bu'uuraa*

Koreen misooma bu'uuraa itti waamamni isaa ittigaafatamaa dhimma hawaasummaafi diinagdeetiif ta'ee aangoofi hojiiwwan armaan gadii ni qabaata.

(a) Hojii karaa sadarkaaleen isaanii RR-10 fi sanii gadi ta'an ni qindeessa, ni hooggana, ni to'ata.
(b) Hojiiwwan suphaa karaa ni hordofa, ni hooggana, ni to'ata.
(c) Suphaafi hojii daandii baadiyaa irratti ummatichi hirmaannaa bal'aa akka qabaatu ni godha.
(d) Ummatichi tajaajila geejjibaa akka argatuuf qaamota dhimmi ilaalu wajjiin ni dubbata, ni murteessisiisa.
(e) Qaamota dhimmichi ilaallatu wajjin dubbachuudhaan gatii murtaa'aan geejjibaa akka jiraatu ni godha.
(f) Ummatichi tajaajila ibsaafi bilbilaa akka argatu hawaasicha ni gamteessa, manneen hojii dhimmichi ilaalu wajjiin dubbatee ni raawwachiisa.
(g) Gabaasa raawwii hojiisaa itti gaafatamaa dhimma hawaasummaafi diinagdeetiif ni dhiyeessa.
(h) Itti gaafatamaa dhimma hawaasummaafi diinagdee gandichaa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biraa ni raawwata.

28. *Aangoofi Hojii Koree Misooma baadiyyaafi Wabii Nyaataa*

Koreen dhimma misooma Baadiyyaafi Wabii Nyaataa itti waamamni isaa ittigaafatamaa dhimma hawaasummaa fi diinagdeetiif ta'ee aangoo fi hojii armaan gadii ni qabaata.

(a) Hojii bishaan dhugaatii ni hordofa, ni to'ata. Kunuunsaafi suphaa piroojektoota ijaaramanii, hojiiwwan eela cimmisuufi qulqullina isaa ni hordofa, ni hooggana.
(b) Rakkoo bishaan dhugaatii gandicha keessa jiru ni qorata, rakkanichi hirmaannaa ummataatiin akka hiikamu ni godha. Maallaqaafi qabeenya suphaafi babal'ina bishaaniif oolu ni funaansisa, ni bulcha.
(c) hawaasichi bishaan qusannaan akka itti fayyadamu ni kakaasa. Naannowwan biraa kan jiran fayyadama bishaaniifi bu'aawwan argaman bifa muuxannootiin ummatichaaf ni beeksisa.
(d) Jallisiifi hojii bishaanii qotiinsaaf oolu kan biraa ni hordofa, ni to'ata. Hojii xixiqqaa bishaan butuufi cimmisuu akka dagaaguufi babal'atu ni godha, ummaticha hojii kanaaf ni kakaasa, ni gamteessa, ni hooggana.
(e) Aadaan fayyadama bishaan hojii qotiinsaaf oolchuu ummatichaa akka gabbatu ni godha. Fayyadamni bishaan qotiinsaa seera qabeessaafi dabareen akka ta'u ni godha.
(f) Gandicha keessattii Wabiin Nayaataa akka mirkanaa'u ni godha.
(g) Paakeejiin qonnaa maatii bu'uura godhate akka cimuufi babal'atu ummaticha ni kakaasa; ni gamteesa; ni hooggana. Kutaa paakeejii eksiteenshinii baadiyaatiin kan argaman hojii uumeefi muuxannoo argame ni hordofa ni bal'isa.
(h) Callaa guddiftoonni karaa fooyaa'een haaleen itti dhiyaatan ni mijeessa. Liqaa callaa guddiftuu deebisuu irratti rakkoo mul'atan hiikuuf ni socho'a, qonnaan bulaan liqaa fudhate yeroodhaan akka deebisu ni kakaasa.

መ) የሕዝብ አደረጃጀትና የሞቢላይዜሽን ኮሚቴ
ሠ) የሠላምና የፍትህ ኮሚቴ

፳፯· <u>የመሠረተ ልማት ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር</u>

የመሠረተ ልማት ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለቀበሌው የማኅበራዊና የኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ፡

ሀ) ደረጃቸው RR–10 እና ከዚያ በታች የሆኑ የመንገዶችን ሥራ ያስተባብራል ፡ ይመራል ፡ ይቆጣጠራል ።
ለ) የመንገድ ጥገና ሥራዎችን ይከታተላል፡፡ ይመራል ፡ ይቆጣጠራል ።
ሐ) ሕዝቡ በገጠር መንገድ ሥራና ጥገና ሰፊ ተሳትፎ እንዲኖረው ያደርጋል ።
መ) ሕዝቡ የትራንስፖርት አገልግሎት እንዲያገኝ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ይነጋገራል ፡ ያስወስናል።
ሠ) ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ጋር በመነጋገር የትራንስፖርት ታሪፍ እንዲኖር ያደርጋል ።
ረ) ሕዝቡ የመብራትና የቴሌፎን አገልግሎት እንዲያገኝ ኅብረተሰቡን ያስተባብራል ፡ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው መ/ቤቶች ጋር ተነጋግሮ ያስፈጽማል ።
ሰ) ስለ ሥራው አፈጻጸም ለማኅበራዊና ኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ ሪፖርት ያቀርባል።
ሸ) ከቀበሌው የማኅበራዊና ኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

፳፰· <u>የገጠር ልማትና የምግብ ዋስትና ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር</u>

የገጠር ልማትና የምግብ ዋስትና ኮሚቴ ጉዳይ ተጠሪነቱ ለቀበሌው የማኅበራዊና ኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ።

ሀ) የመጠጥ ውሃ ሥራን ይከታተላል ፡ ይቆጣጠራል ። የተገነቡ የውሃ ፕሮጀክቶችን እንክብካቤና ጥገና ፡ የአነስተኛ ምንጭ የማጎልበት ሥራና ጥራቱን ይከታተላል ፡ ይመራል ።
ለ) በቀበሌው ያለውን የመጠጥ ውሃ ችግር ያጠናል ፤ ችግሩ በሕዝቡ ተሳትፎ እንዲፈታ ያደርጋል ። ለውሃ ጥገናና ማስፋፋት የሚውል ገንዘብና ሀብት ያሰባስባል ፤ ያስተዳድራል ።
ሐ) ኅብረተሰቡ ውሃን በቁጠባ እንዲጠቀም ይቀሰቅሳል ፤ በሌሎች አካባቢዎች ያለውን የውሃ አጠቃቀምና የተገኙ ውጤቶችን በተመክሮ መልክ ለሕዝቡ ያሳውቃል ።
መ) የመስኖና ሌላ ለግብርና የሚውል የውሃ ሥራን ይከታተላል ፤ ይቆጣጠራል ። አነስተኛ የውሃ ጠለፋና ውሃ በማቆር ሥራ እንዲስፋፋ ያደርጋል ። ኅብረተሰቡን ለዚህ ሥራ ያነሳሳል ፤ ያስተባብራል ፤ ይመራል ።
ሠ) የሕዝቡ ውሃን ለግብርና ሥራ የመጠቀም ባህል እንዲዳብር ያደርጋል ። የግብርና ውሃ አጠቃቀም ፍትሃዊና በፈረቃ እንዲሆን ያደርጋል ።
ረ) በቀበሌው ውስጥ የምግብ ዋስትና እንዲረጋገጥ ያደርጋል።
ሰ) ቤተሰብን መሠረት ያደረገ የግብርና ፓኬጅ እንዲጎለብትና እንዲስፋፋ ሕዝቡን ያነሳሳል ፤ ያስተባብራል ፤ ይመራል ። በገጠር ኤክስቴንሽን ፓኬጅ መስኮች የሚገኙ ተመክሮዎችና የፈጠራ ሥራዎችን ይከታተላል ያስፋፋል።
ሸ) የምርት ግብዓቶች በተሻለ መንገድ የሚቀርቡበት ሁኔታዎች ያመቻቻል ። በግብርና ግብዓቶች ብድር አመላለስ ላይ የሚታዩ ችግሮችን ለመፍታት ይንቀሳቀሳል ፤ አርሶ አደሩ የወሰደውን ብድር በወቅቱ እንዲመልስ ይቀሰቅሳል ።

(i) Qonnaan bulaan kutaa eksiteenshinii baadiyaa irratti leenjii argachaa jiraachuusaa ni hordofa. Hojjatoonni misoomaa hojii isaanii sirriin geggeessa jiraachuu isaanii, tajaajila gorsaa sirrii fi deggarsa ogummaa gochuu isaanii ni mirkaneessa, ni hordofa.

(j) Gama paakeejjii eksiteenshiniitiin qonnaan bulaa irraa rakkoowwan ka'aniifi qabatamaa mul'ataniif yaada furmaataa funaanuudhaan kuusee ni dabarsa.

(k) Qabiyyee lafaa sirriin galmeessee ni qabata. Lafa sababii adda addaatiin gadi-dhiifaman ni galmeessa, ni fuudha.

(l) Eegumsa bosonaa fi kunuunsa ilaalchisee seeraafi dambii bu'uura godhachuun naannoo ni eega. Eegumsiifi kunuunsi bineensota bosonaa akka jiraatu rakkoowwan naannawa kanarratti jiran akka hiikaman ni godha. Eegumsa naannawichaa wajjin walitti qabsiisee dhimma bulchiinsa lafaatis ni ilaala.

(m) Aanniisni baadiyaa akka babal'atu ni godha. Biyyoofi bishaaniif eegusmsaa fi hordoffii ni godha.

(n) Kunuunsaafi misooma qabeenya uumamaa sadarkaa babal'aan geggeeffaman irratti hawaasa cufa ni hirmaachisa.

(o) Gabaasa raawwii hojiisaa ittigaafatamaa dhimma Hawaasummaa fi Diinagdee gandichaatiif ni dhiyeessa.

(p) Itti Gaafatamaa dhimma Haawaasummaafi Diinagdee gandichaa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biraa ni raawwata.

29. *Aangoofi Hojii Dhimmoota Hawaasummaa*

Koreen dhimmoota hawaasummaa itti waamamni isaa itti gaafatamaa dhimma dhimmoota dhawaasummaafi diinagdee gandichaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan armaan gadii ni qabaata.

(a) Hirmaannaan barnootaa akka cimu ni godha, keessattuu hirmaannaan barattootaa dubartoota akka ol ka'u ni godha, cimina hirmaannaa isaanitiif wantoota gufuu ta'an ni maqsa.

(b) Babal'ina manneen barnootaa, suphaafi hojii meeshaawwan guuttachuu irratti ummatichi humnaafi maallaqaan gumaacha akka godhu ni gamteessa.

(c) Barattoota sammuu isaanii qaruudhaan lammii gaarii akka ta'aniif warri barattootaa gahee isaanii akka bahan ni jajjabeessa, haallen ni mijeessa.

(d) Qulqullinni barnootaa akka eegamu ni hordofa, ni to'ata. Barachuufi barsiisuuf dhimmoota guufuu ta'an ni maqsa.

(e) Hanqina naamusaa naannoo manneen barnootaatti uumamaniif murtii ni kenna.

(f) Hawaasichi dhukkuba ittisuu irratti akka xiyyyeeffatu ni dammaqsa. Maatii bu'uura kan godhate hojii paakeejjii fayyaa ni hordofa.

(g) Sirni nyaataa akka jiraatu ni godha. Qullqullinni dhuunfaafi naannoo akka eegamu ni godha.

(h. Dhaabbatoonni fayyaa gandicha keessa jiran hawwaasichaaf tajaajila sirrii kennuu isaanii ni hordofa, ni to'ata. Dhaabbatoota fayyaafi keellawwan fayyaa ni kunuunsa, ni to'ata.

(i) Aadaafi afaan ummataa dagaagsuuf gareewwan hawwisoo, hogbarruu, kibabootaafi tiyaatiraa ni gurmeessa.

(j) Manni kitaabaa ummataa akka bal'atu ni godha.

(k) Mirgoonni daa'immanii kabajamuusaa ni mirkaneessa. Maanguddoota? gargaarsaafi nama sooru hin qabneef deggarsi akka godhamu ni godha.

በ) በኤክስቴንሽን ፓኬጅ ረገድ ከአርሶ አደሩ የሚነሱና በተግባር የሚታዩ ችግሮችና የመፍትሄ ሃሳቦችን በመቀመር ያስተላልፋል ።

ተ) የመሬት ይዞታን በአግባቡ መዝግቦ ይይዛል ፤ በተለያዩ ምክንያቶች የሚለቀቁ መሬቶችን ይጠብቃል ፤ ይረከባል።

ቸ) የደን ጥበቃና እንክብካቤን አስመልክቶ የወጡ ሕጎችንና ደንቦችን መሠረት በማድረግ አካባቢን ይጠብቃል ። የዱር እንስሳት ጥበቃና እንክብካቤ እንዲኖርና በዚህ ዙሪያ ያሉት ችግሮች እንዲፈቱ ያደርጋል ። ከአካባቢ ጥበቃ ጋር አያይዞ የመሬት አስተዳደር ጉዳይንም ያያል ።

ኀ) የገጠር ኢነርጂ እንዲስፋፋ ያደርጋል ። ለአፈርና ውሃ ጥበቃና ክትትል ያደርጋል ።

ነ) በተፋሰስ ደረጃ ለሚካሄድ ተፈጥሮ ሀብት ልማትና እንክብካቤ መላውን ኅብረተሰብ ያሳትፋል ።

ኘ) ስለ ሥራው አፈጻጸም ለቀበሌው የማኅበራዊና ኢኮኖሚ ጉዳይ ሪፖርት ያቀርባል ።

አ) ከቀበሌው ማኅበራዊና ኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ የሚሰጡ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል ።

፳፱· <u>የማህበራዊ ጉዳዮች ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር</u>

የማህበራዊ ጉዳዮች ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለቀበሌው የማህበራዊና የኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ) የትምህርት ተሳትፎ እንዲጎለብት ያደርጋል ። በተለይም የሴቶች የትምህርት ተሳትፎ ከፍ እንዲል ማድረግና ለተሳትፎአቸው መጐልበት እንቅፋት የሚሆኑ ነገሮችን ያስወግዳል።

ለ) በትምህርት ቤቶች የማስፋፋት ፤ የጥገናና የውስጥ ቁሣቁሶች የማሟላት ሥራ ሕዝቡ በጉልበቱና በገንዘቡ አስተዋጽኦ እንዲያደርግ ያስተባብራል ።

ሐ) ወላጆች ተማሪዎችን በሥነ–ምግባር በማነጽና ጥሩ ዜጋ እንዲሆኑ በማድረግ የድርሻቸውን እንዲወጡ ያበረታታል ፤ ሁኔታዎችን ያመቻቻል ።

መ) የትምህርት ጥራት እንዲጠበቅ ይከታተላል፥ ይቆጣጠራል ። ለመማር ማስተማር እንቅፋት የሚሆኑ ጉዳዮችን ያስወግዳል ።

ሠ) በትምህርት ቤቶች አካባቢ ለሚፈጠሩ የዲሲፕሊን ችግሮች ውሣኔ ይሰጣል ።

ረ) ህብረተሰቡ በሽታን በመከላከል ላይ እንዲያተኩር ይቀሰቅሳል ፤ ቤተሰብን መሠረት ያደረገውን የጤና ፓኬጅ ሥራ ይከታተላል ።

ሰ) የአመጋገብ ሥርዓት እንዲኖር ያደርጋል ። የግልና የአካባቢ ንጽሕና እንዲጠበቅ ያደርጋል ።

ሸ) በቀበሌ ውስጥ ያሉት የጤና ተቋማት ለህብረተሰቡ ተገቢውን አገልግሎት እየሰጡ መሆናቸውን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል ። የጤና ተቋማትና የጤና ኬላዎች ይንከባከባል ፤ ይቆጣጠራል ።

ቀ) የሕዝቡን ባህልና ቋንቋ ለማበልጸግ የኪነት ቡድኖችን ፤ የሥነጽሑፍና የትያትር ክበቦችን ያደራጃል ።

በ) የሕዝብ ቤተ መጻሕፍት እንዲስፋፋ ያደርጋል ።

ተ) የሕፃናት መብቶች መከበሩን ያረጋግጣል ። ጧሪና ረዳት የሌላቸው አረጋዊያን ድጋፍ እንዲደረግላቸው ያደርጋል።

(l) Qaam-miidhamtoota gandicha keessatti argamaniif deggarsi akka godhamuufi mirgi isaanii kabjamuusaa ni mirkancessa.

(m) Gabaasa raawwii hojiisaa itti gaafatamaa dhimma hawaasummaa fi diinagdee gandichaatiif ni dhiyeessa.

(n) Itti gaafatamaa dhimma haawaasummaa fi diinagdee gandichaa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biroo ni raawwata.

30. *Aangoofi Hojii Koree Gurmaa'ina Ummataafi moobilaayzeeshinii*

Koreen gurmaa'ina ummataafi moobilaayzeeshinii itti waamamni isaa itti gaafatamaa dhimma gurmaa'ina ummataa gandichaaf ta'ee aangoofi hojiiwwan armaan gadii ni qabaata.

(a) Ummaticha bal'inaan misoomaaf ni kakaasa, humana namaa hojiif qophaa'aafi ga'aa ta'e akka jiraatu ni godha.

(b) Hariiroo alaafi keessaa uumuudhaan maallaqaafi meeshaa ni funaana ni dhiyeessa. Humna namaa, meeshaafi maallaqa argame fayyadamuuf kan dandeessisu sagantaa ni baafata, raawwachuu isaatiis ni hordofa.

(c) Ummatichi waldaalee hojii gamtaatiin akka guramaa'u ni kakaasa, ni gurmeessa, deggarsa ni kenna.

(d) Ispoortiin aadaa ummataa akka ta'u ni godha, iddoo oolmaa ispoortii ni babal'isa.

(e) Dubartoonni gandichaa naannawa diinagdee irratti bal'inaan gurmaa'anii socho'uudhaan diinagdee keessatti gahee murteessaa akka taphatan ni godha. Mirgoonni isaanii kabajamuu isaa ni mirkaneessa.

(f) Barsiifanni aadaa miituu keessattuu butiifi humnaan gudeeduun akka maqfamu ummata ni barsiisa.

(g) Jaalalaafi aadaan hojii ummatichaa akka cimu ni dammaqsa.

(h) Dargaggoonni gandichaa naamusa gaariin akka ijaaramaniifi lammii oomishaa akka ta'an ni godha.

(i) Hojii dhabiinsiifi farreen hawaasummaa kan biraa akka maqfaman tattaaffii ni godha.

(j) Waldaaleen hawaasaa akka dhaabbatan ni jajjabeessa, kan dhaabbataniifiis deggarsa ni kenna.

(k) Gabaasa raawwii hojii isaa ittigaafatamaa gurmaa'ina ummataa gandichaaf ni dhiyeessa.

(l) Itti gaafatamaa gurmaa'ina ummataa gandichaa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biraa ni raawwata.

31. *Aangoofi Hojii Koree Nageenyaafi Haqaa*

Koreen nageenyaafi haqaa itti waamamni isaa itti gaafatamaa dhimma nageenyaafi haqaatiif ta'ee aangoofi hojiiwwan armaan gadii ni qabaata.

(a) Nageenyiifi tasgabbiin jiraachuusaa ni hordofa, ni mirkaneessa.

(b) Murtiin haqaa jiraachuu ni hordofa, ni mirkaneessa.

(c) Tasgabbiin naannawaafi sirni haqaa akka cimu gochuu irratti ummatichi gaheesaa akka taphatu ni godha.

(d) Qaamni seeraa ummatichaaf tajaajila sirrii kennuusaanii ni hordofa.

(e) Miidhawwan bulchiinsaafi komiiwwan ummata irraa dhiyaatan simachuudhaan qaama dhimmi ilaallatuuf ni dhiyeessa, ni murteessisiisa.

(f) Maallaqaafi qabeenyi mootummaa sirriin hojiirra ooluu isaa ni hordofa. Maallaqaafi qabeenyi manca'an yoo jiraatan qaama dhimmi ilaaluuf gabaasa ni godha.

ቸ) በቀበሌው ውስጥ የሚገኙ አካል ጉዳተኞች ድጋፍ እንዲደረግላቸውና መብታቸው መከበሩን ያረጋግጣል።

ኀ) ስለ ሥራው አፈፃፀም ለቀበሌው የማህበራዊና የኢኮኖሚ ጉዳይ ኃላፊ ሪፖርት ያቀርባል።

ነ) ከቀበሌው የሕዝብ አደረጃጀት ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል ።

፴· <u>የሕዝብ አደረጃጀትና የሞቢላይዜሽን ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር</u>

የሕዝብ አደረጃጀትና የሞቢላይዜሽን ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለቀበሌው የሕዝብ አደረጃጀት ጉዳይ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ።

ሀ) ሕዝቡን በሰፊው ለልማት ያነሳሳል ፡ በቂና ለሥራ ዝግጁ የሆነ የሰው ጉልበት እንዲኖር ያደርጋል ።

ለ) ከውጭና ከውስጥ ትስስር በመፍጠር ገንዘብና ማቴሪያል ያሰባስባል ፡ ያቀርባል። የሰው ጉልበት ማቴሪያልና ገንዘብ ለመጠቀም የሚያስችል ዕቅድ ያወጣል ፡ አፈፃፀሙንም ይከታተላል ።

ሐ ሕዝቡ በሕብረት ሥራ ማሕበራት እንዲደራጅ ያነሳሳል፡ ያደራጃል፡ ድጋፍ ይሰጣል።

መ) ስፖርት የሕዝቡ ባህል እንዲሆን ያደርጋል ፡ የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎችን ያስፋፋል ።

ሠ) የቀበሌው ሴቶች በኢኮኖሚ ዙሪያ በስፋት ተደራጅተው በመንቀሳቀስ በኢኮኖሚው ውስጥ ወሳኝ ሚና እንዲጫወቱ ያደርጋል ። መብቶቻቸው መከበሩን ያረጋግጣል።

ረ) ጐጂና ባህላዊ ልምዶች በተለይ የጠለፋና አስገድዶ መድፈር እንዲወገዱ ሕዝቡን ያስተምራል ።

ሰ) የሕዝቡ የሥራ ባህልና ፍቅር እንዲጐለብት ይቀሰቅሳል ።

ሸ) የቀበሌው ወጣቶች በጥሩ ሥነ–ምግባር እንዲታነጹና አምራች ዜጋ እንዲሆኑ ያደርጋል ።

ቀ) ሥራ አጥነትና ሌሎች ማህበራዊ ጠንቆችን እንዲወገዱ ጥረት ያደርጋል ።

በ) ሕዝባዊ ማህበራት እንዲቋቋሙ ያበረታታል ፤ ለሚቋቋሙትም ድጋፍ ይሰጣል ።

ተ) ስለ ሥራው አፈጻጸም ለቀበሌው የሕዝብ አደረጃጀት ሪፖርት ያቀርባል ።

ቸ) ከቀበሌው የሕዝብ አደረጃጀት ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል ።

፴፩· <u>የሠላምና የፍትህ ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር</u>

የሠላምና የፍትህ ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለቀበሌው የፀጥታና የፍትህ ጉዳይ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ።

ሀ) ሠላምና ፀጥታ መኖሩን ይከታተላል ፤ ያረጋግጣል ።

ለ) ፍትሐዊ ውሳኔ መኖሩን ይከታተላል ፤ ያረጋግጣል ።

ሐ) ሕዝቡ የአካባቢ ፀጥታና የፍትህ ሥርዓት እንዲጠናከር በማድረግ በኩል የሚጠበቅበትን ሚና እንዲጫወት ያደርጋል ።

መ) የፍትህ አካላት ለሕዝቡ ተገቢውን አገልግሎት መስጠታቸውን ይከታተላል ።

ሠ) ከሕዝብ የሚቀርቡትን የአስተዳደር በደሎችና ቅሬታዎች በመቀበል ጉዳዩ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል ፤ ያስወስናል ።

ረ) የመንግሥት ገንዘብና ንብረት በአግባቡ ሥራ ላይ መዋሉን ይከታተላል ። የገንዘብና የንብረት ብክነት ሲኖር ለሚመለከተው አካል ሪፖርት ያደርጋል ።

(g) Ummaanni gandichaa tajaajila mootummaa saffisaafi loogii irraa bilisa ta'e argachuu isaa ni hordofa.
(h) Gabaasa raawwii hojiisaa itti gaafatamaa dhimma nageenyaafi haqaa gandichaatiif ni dhiyeessa.
(i) Itti gaafatamaa dhimma nageenyaafi haqaa gandichaa irraa kan kennamaniif hojiiwwan biroo ni raawwata.

32. Waa'ee Miseensota Koreewwanii

(a) Baay'inni miseensota koreewwanii shanii hanga torbaa ta'uu ni danda'u.
(b) Miseensonni koreewwanii miseensota mana mariitiin ala ta'an keessaa mana marii gandichaatiin eeramanii ni filatamu.
(c) Koreen hundinuu mata mataa isaaniitti dura taa'aafi barreessaa akka filatan ni godha.
(d) Ramaddiin hojii miseensota koree hanga danda'ametti ogummaa miseensotaatiin kan walsime akka ta'uuf tattaffiin ni godhama.
(e) Umriin hojii miseensota koreewwanii umrii hojii mana marichaa ta'ee marsaa sadii kan hin caalleef deebi'anii filatamuu ni danda'u.
(f) Miseensi koree tokko balleessaa cimaa itti gaafatamummaa irraa kaasisu raawwachuun yoo mirkanaa'e mana marii gandichaaf dhiyaatee aangoo irraa ka'uu ni danda'a, haata'u malee bulchiinsa mana marii gandichaa keessatti itti gaafatamaan kutaa korichi itti waamamuu namichi miseensummaan yoo ture miidhaa ni dhaqqabsiisa jedhee yoo amane bulchiinsa mana mariitiif dhiyeessee hanga manni marichaa wal-gahutti yeroodhaaf hojiirraa ittisee tarsiisuu ni danda'a.
(g) Baay'inni koreewwanii gubbaatti warra ibsaman shaniin jalqabamee ofduratti adeemsaan bal'achaa kan deeman ta'a.
(h) Gandi humna qabu koreewwan dabalataan gurmeessee itti deemuu ni danda'a.

33. Waa'ee Waajjira Gandaa

a) Waajjirri gandaa dura taa'aa bulchaa jalatti namoota murtaa'an barnoota qabaniifi yeroo hojii idileetiin alatti hojjechuuf fedhii qabaniin ni gurmaa'a. Isaanis akka qaama deggarsa kennitootaa ta'anii ni hojjetu.
(b) Manni galmee waajjira gandichaa nama tokkoon ni gurmaa'a.
(c) Miseensonni Mana Maree gandichaa torbanitti guyyaa lama waajjira gandichaatti argamuudhaan ummaticha guyyaa guutuu tajaajiluu qabu.

BOQONNAA SADII
KUTAA TOKKO

34. Sadarkaa Aanaafi Gandaatti waa'ee waltajjii marii ummataa Uumuu

Waltajjiin kun kan ummataa ta'ee:

(a) Karoorawwaniif raawwii isaanii ilaalchisee ummatichi kan irratti mari'atuufi yaada irratti kennu;
(b) Ummatichi hirmaannaansaa maal ta'uu akka qabu kan ittiin beeku;
(c) Dhimmoonni addaatiif yeroo yoo jiraatan ummatichi beekee kan ittiin mari'atu.
(d) Aanichas ta'e gandicha keessatti rakkoowwan jiran adda baafatee kan ittiin dhiyeessu seera-qabeessaa fi dhaabbataa ta'uu qaba.

KUTAA LAMA

35. Iftoomaafi itti gaafatamummaa

(a) Miseensonni mana marii bulchiinsa gandaafi aanaa miseensonni koreewwanii aangoo isaanii mootummaatiin hojii raawwataniifi murtii dabarsaniif itti gaafatamummaa gamtaafi dhuunfaa ni qabaatu. Itti gaafatamummaan isaaniis mana marii aanichaa, gandichaafi seerichaafi dha.
(b) Miseensonni mana marii bulchiinsa aanaafi gandichaa waa'ee hojii, waa'ee imaammatootaafi seerota mootummaa dambiiwwaniif qajeelfamootaa yeroo yeroodhaan waltajjiiwwan qopheessuudhaan ummatichaaf ibsuufi beeksisuuf dirqama qaban.

ሰ) የቀበሌው ሕዝብ ቀልጣፋና ከአድልኦ የፀዳ መንግሥታዊ አገልግሎት ማግኘቱን ይከታተላል ።
ሸ) ስለ ሥራው አፈጻጸም ለቀበሌው የፀጥታና የፍትህ ጉዳይ ኃላፊ ሪፖርት ያቀርባል ።
ቀ) ከቀበሌው የፀጥታና የፍትህ ጉዳይ ኃላፊ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል ።

፴፪· ስለ ኮሚቴዎቹ አባላት

ሀ) የኮሚቴዎቹ አባላት ብዛት ከ፭ ፯ ሊሆን ይችላል ።
ለ) የኮሚቴዎቹ አባላት ከም ቤቱ አባላት ውጪ በቀበሌው ም ቤት ተጠቁመው ይመረጣሉ ።
ሐ) እያንዳንዱ ኮሚቴ ሊቀመንበርና ፀሐፊ እንዲመረጥ ያደርጋል ።
መ) የኮሚቴ አባላቱ የሥራ ምደባ በተቻለ መጠን ከአባላቱ የሙያ ዘርፍ ጋር የተያያዘ እንዲሆን ጥረት ይደረጋል ።
ሠ) የኮሚቴዎቹ አባላት የሥራ ዘመን የም/ቤቱ የሥራ ዘመን ሆኖ ከሦስት ላልበለጠ ጊዜ እንደገና መመረጥ ይችላሉ።
ረ) አንድ የኮሚቴ አባል.ከኃላፊነት የሚያስነሳ ከባድ ጥፋት መፈፀሙ ከተረጋገጠ ለቀበሌው ም/ቤት ቀርቦ ሊነሣ ይችላል፡ ነገር ግን በቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት ውስጥ ኮሚቴው ተጠሪ የሆነለት ዘርፍ ኃላፊ ግለሰቡ በአባልነቱ ቢቆይ ጉዳት ያስከትላል ብሎ ካመነ ለመስተዳድር ም/ቤት አቅርቦ ም/ቤቱ እስኪሰበሰብ ድረስ ለጊዜው አግዶ ሊያቆየው ይችላል ።
ሰ) የኮሚቴዎቹ ብዛት ከላይ በተጠቀሱት ፭ ኮሚቴዎች ተጀምረው ወደፊት በሂደት እየሰፉ የሚሄዱ ይሆናሉ ።
ሸ) አቅም ያለው ቀበሌ ተጨማሪ ኮሚቴዎችን አዋቅሮ ሊሄድበት ይችላል ።

፴፫· ስለ ቀበሌ ጽ/ቤት

ሀ) የቀበሌው ጽ/ቤት በዋና አስተዳዳሪው ሥር በትርፍ ጊዜያቸው በፍላጎት በሚሰሩ የተወሰነ ትምህርት ባላቸው ሰዎች ይደራጃል ። እነሱም እንደድጋፍ ሰጪ ሆነው ይሰራሉ ።
ለ) የቀበሌው ጽ/ቤት መዝገብ ቤት በአንድ ሰው ይደራጃል ።
ሐ) የቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት አባላት በሣምንት ሁለት ቀን በቀበሌው ጽ/ቤት ተገኝተው ለሕዝቡ የሙሉ ቀን አገልግሎት የመስጠት ግዴታ አለባቸው።

ምዕራፍ ሦስት

ክፍል አንድ

፴፬· በወረዳና በቀበሌ ደረጃ የህዝብ ምክክር መድረክ ስለመፍጠር

ይህ መድረክ የህዝብ ሆኖ

ሀ) በእቅዶችና አፈጻጸማቸው ላይ ህዝቡ የሚወያይበትና አስተያየት የሚሰጥበት፣
ለ) ህዝቡ ተሳትፎው ምን መሆን እንዳለበት የሚያውቅበት ፤
ሐ) ልዩና ወቅታዊ ጉዳዮች ሲኖሩ ህዝቡ አውቆ የሚወያይበት ፤
መ) በወረዳውም ሆነ በቀበሌው ውስጥ ያሉትን ችግሮች በመለየት መፍትሔዎችንም የሚያቀርብበት ቋሚና ሥርዓት ያለው ሊሆን ይገባል ።

ክፍል ሁለት

፴፭· ግልጽነትና ተጠያቂነት

ሀ) የወረዳና የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት አባላትና የየኮሚቴዎቹ አባላት በመንግሥታዊ ሥልጣናቸው ለሚፈፅሙት ተግባርና ለሚያሳልፉት ውሳኔ የጋራና የግል ኃላፊነትና ተጠያቂነት አለባቸው ። ተጠያቂነታቸውም ለወረዳውና ለቀበሌው ም/ቤትና ለህጉ ነው ።
ለ) የወረዳውና የቀበሌው አስተዳደር መ/ቤት አባላት ስለ ሥራ ፣ ስለ መንግሥት ፖሊሲዎች ፣ ህጎች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች በየጊዜው መድረኮችን በማዘጋጀት ለህዝብ የመግለፅና የማሳወቅ ግዴታ አለባቸው ።

(c) Miseensonni mana marii aanaafi gandichaa mirga infoormeeshinii argachuu ummataa hojiirra oolchuuf infoormeeshinii sirrii miidiyaa adda addaatiif kennuuf dirqama qabu. Haata'u malee infoormeeshinii madaalawaafi ummata kan hin miine ta'uusaa mirkaneessuun barbaachisaadha.

(d) Miseensi mana marii bulchiinsa aanaa tokko itti gaafatamummaa irraa kan kaasisu balleessaa raawwachuun yoo mirkanaa'e murtii waliinii mana marii bulchiinsa aanichaatiin mana marii aanichaatiif dhiiyaatee murtii argata. Haata'u malee manni marii bulchiinsa aanichaa namni kun ittigaafatamummaan yoo ture miidhaa dhaqqabsiisa jedhee yoo amane manni marii aanaa hanga walgahutti yeroodhaaf hojii irraa ittisee tursiisuu ni danda'a. Mana marichaatiin murtiin hanga argatuufiis faayidaan adda addaa argachaa ture eegamuufiin irra jiraata.

(e) Miseensi mana marii bulchiinsa gandaa tokko balleessaa cimaa itti gaafatamummaa irraa kaasisu raawwachuun yoo mirkanaa'e murtii waliinii mana marii bulchiinsa gandichaatiin mana marii gandichaatiif dhiyaatee murtii ni argata. Haata'u malee manni marii bulchiinsa gandichaa namni kun itti gaafatamummaa isaa irra yoo ture miidhaa dhaqqabsiisa jedhee yoo amane hanga manni marii gandichaa wal-gahutti yeroof hojiirraa ittisee tursiisuu ni danda'a.

KUTAA SADII

36. Waa'ee Wal-gahii

1) Walgahii idilee mana marii Bulchiinsa Aanaa

(a) Manni marii bulchiinsa aanaa waa'ee walgahiifi dhimmoota kana wajjiin walqabatan irratti mirga dambii keessaa tumuu ni qaba.

(b) Manni marichaa ajandaa wal-gahii idileetiif qabamaniif qophiin irratti godhame irratti mari'achuutu irra jiraata.

(c) Ajandichi marii guyyaa wal-gahii idilee dura yoo xiqqaate guyyaa lama miseensota mana marii bulchiinsa aanichaaf ibsamuutu irra jiraata. Itti gaafatamaan waajjira bulchiinsa aanichaa hojii kana sirriin raawwachuutu irra jiraata.

(d) Guyyaan walgahii torbaanitti yeroo tokko ta'a.

2) Wal-Gahii Idilee Mana Marii Buchiinsa Gandaa

(a) Manni marii bulchiinsa gandaa waa'ee walgahiifi dhimmoota kanaa wajjin wal-qabatan irratti mirgi dambii keessaa baasuu akkuma eegamettidha.

(b) Manni marii bulchiinsa gandaa torbanitti guyyaa tokko wal-gahii idilee ni qabaata.

(c) Wal-gahii idileetiin beekamanii kan qopha'aniif qabamaniitiin ni mari'atu, murtii ni kennu.

3) Wal-gahii Idilee Waajjiraalee Qindeessitoota Aanichaa

(a) Waajjiraaleen qindeessitootaa dhimmoota mana marii bulchiinsa aanichaatiin ilaalamaniif damee dameedhaan ilaalamuu qaban dabalatee kan itti ilaalu torbaaniin walgahii idilee qabaachuutu irra jiraata.

4) Wal-gahii Idilee Waajjira Qindeessitoota Gandaa

Ittigaafatamtootni Waajjira qindeessitootaatiis damee hojii isaaniitiin koreewwan isaanii wajjiin yoo xiqqaate torbaanitti al-tokko guyyaa walakkaaf wal-gahanii mari'atu.

37. Sirna Wal-gahii

1) Bakka Wal-gahii

(a) Bakki Wal-gahii mana marii aanichaa waajjira bulchiinsa aanichaatti ni ta'a.

(b) Wal-gahiin mana marii bulchiinsa gandaa waajjiraafi wiirtuu beekamaa gandichaatti ni adeemsifama.

ሐ) የወረዳውና የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት አባላት የህዝቡን ኢንፎርሜሽን የማግኘት መብት ተግባራዊ ለማድረግ ትክክለኛውን ኢንፎርሜሽን ለተለያዩ ሚዲያዎች የመስጠት ግዴታ አለባቸው ። ነገር ግን የሚሰጠው ኢንፎርሜሽን ሚዛናዊና ሕዝብን የማይጎዳ መሆኑን ማረጋገጥ አስፈላጊ ነው ።

መ) አንድ የወረዳ አስተዳደር ም/ቤት አባል ከኃላፊነት የሚያስነሣ ጥፋት መፈጸሙ ከተረጋገጠ በወረዳው አስተዳደር ም/ቤት የጋራ ውሳኔ ለወረዳው ም/ቤት ቀርቦ ውሳኔ ያገኛል ። ነገር ግን የወረዳው አስተዳደር ም/ቤት ግለሰቡ በኃላፊነት ቢቆይ ጉዳት ያስከትላል ብሎ ካመነ የወረዳው ም/ቤት እስኪሰበሰብ ድረስ ለጊዜው ከሥራ አግዶ ሊያቆየው ይችላል ። በም/ቤቱ ውሳኔ እስከሚያገኝ ድረስም ጥቅማ ጥቅሞቹ ሊጠበቁለት ይገባል ።

ሠ) አንድ የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት አባል ከኃላፊነት የሚያስነሣ ከባድ ጥፋት መፈጸሙ ከተረጋገጠ በቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት የጋራ ውሳኔ ለቀበሌው ም/ቤት ቀርቦ ውሳኔ ያገኛል ። ነገር ግን የቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት ግለሰቡ በኃላፊነቱ ላይ ቢቆይ ጉዳት ያስከትላል ብሎ ካመነ የቀበሌው ም/ቤት እስኪሰበሰብ ድረስ ለጊዜው ከሥራ አግዶ ሊያቆየው ይችላል ።

ክፍል ሦስት

፴፮· ስለ ስብሰባ

፩· የወረዳ አስተዳደር ም/ቤት መደበኛ ስብሰባ

ሀ) የወረዳ አስተዳደር ም/ቤት ስለ ስብሰባውና ከዚሁ ጋር ስለተያያዙ ጉዳዮች ውስጠ ደንብ ማውጣት መብት አለው ።

ለ) ም/ቤቱ ለመደበኛ ስብሰባ በተያዘና ዝግጅት በተደረገበት አጀንዳ መወያየት ይኖርበታል ።

ሐ) መወያያ አጀንዳው ከመደበኛው ስብሰባ ዕለት ቢያንስ ሁለት ቀን አስቀድሞ ለወረዳው አስተዳደር ም/ቤት አባላት መገለፅ ይኖርበታል ። የወረዳው አስተዳደር ጽ/ቤት ኃላፊ ይህን ተግባር በአግባቡ መፈጸም ይኖርበታል።

መ) የስብሰባው ዕለት በሳምንት አንድ ጊዜ ይሆናል ።

፪· የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት መደበኛ ስብሰባ

ሀ) የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤቶች ስለ ስብሰባውና ከዚሁ ጋር ስለተያያዙ ጉዳዮች ውስጠ ደንብ የማውጣት መብቱ እንደተጠበቀ ነው ።

ለ) የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤት በሣምንት አንድ ቀን መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል ።

ሐ) በመደበኛ ስብሰባ ታውቆ በተያዘና በተዘጋጀ አጀንዳ መሠረት ይወያያሉ ፣ ውሳኔ ይሰጣሉ ።

፫· የወረዳው አስተባባሪ ጽ/ቤቶች መደበኛ ስብሰባ

ሀ) አስተባባሪ ጽ/ቤቶች በወረዳው አስተዳደር ምክር ቤት የታዩትንና በየዘርፉ የሚታዩትን ጉዳዮች በመጨመር በየሣምንቱ መደበኛ ስብሰባ ሊኖራቸው ይገባል ።

፬· የቀበሌ የአስተባባሪ ጽ/ቤቶች መደበኛ ስብሰባ

የአስተባባሪ ጽ/ቤት ኃላፊዎችም በየሥራ ዘርፋቸው ከራሳቸው ኮሚቴዎች ጋር ቢያንስ በሣምንት አንድ ጊዜ ለግማሽ ቀን ተሰባስበው ይወያያሉ ።

፴፯· የስብሰባ ሥነ ሥርዓት

፩· የስብሰባ ቦታ

ሀ) የወረዳው ም/ቤት የስብሰባ ቦታ በወረዳው አስተዳደር ጽ/ቤት ይሆናል ።

ለ) የቀበሌው አስተዳደር ም/ቤት ስብሰባ በጽ/ቤት እና በታወቀ የቀበሌው ማዕከልና ይካሄዳል ።

2) Sirna Kenniinsa Murtii
   (a) Murtiin kan kennamu sagalee caalmaatiinidha.
   (b) Sagaleen walqixa yoo ta'e yaada walitti qabaan deggarutu darba.
   (c) Miseensonni mana marichaa walakkaa ol yoo argaman walgahichi guutuu ni ta'a.
3) Dhimmi wal-gahichaan irratti dubbatamu barruu qabaatiin qabamee miseensonni wal-gahii hunduu akka itti mallatteessan ni godhama. Barrichi qabaatiis waajjira gandichaatti yookaan wiirtuu filataman keessa ni taa'a.

KUTAA AFUR
TUMAALEE ADDA ADDAA

38. Dirqama

Qaamni mootummaa naannichaa kamiyyuu dambii kana hojiirra oolchuudhaaf dirqama ni qaba.

39. Aangoo Qajeelfama Baasuu

Dambii kana hojiirra oolchuuf manni marii aanaafi gandaa qajeelfama baasuu ni danda'u.

40. Seerota Raawwatamummaa hin qabaanne.

Damboonni dambii kana faallessan, qajeelfamoonni, hojiiwwan aadaan barataman, dhimmoota dambii kana keessatti tuqaman irratti raawwatama hin qabaatan.

41. Waa'ee Dambii Fooyyessuu

Barbaachisaa ta'ee yoo argame dambichi kun mana marii bulchiinsa naannichaatiin fooyya'uu ni danda'a.

42. Yeroo Dambichi Hojii Irra Oolu

Dambiin kun Guraandhala 18/1995 irraa jalqabee hojiirra kan oolu ta'a.

Guyyaa 18/06/1995
Finfinnee

Juneeyidii Saaddoo
Pireezidaantii Bulchiinsa
Mootummaa Naannoo Oromiyaa

፪· የውሣኔ አሰጣጥ ሥርዓት
   ሀ) ውሣኔ የሚሰጠው በአብላጫ ድምፅ ነው ።
   ለ) ድምጽ እኩል ሲሆን ሰብሳቢው የደገፈው ሀሳብ ያልፋል።
   ሐ) የም/ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ ሲገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
፫· በስብሰባው የሚነጋገሩበት ጉዳይ በቃለ ጉባኤ ተይዞ ሁሉም ተሰብሳቢ እንዲፈርሙበት ያደርጋል ። ቃለ ጉባኤው በቀበሌው ጽ/ቤት ወይም በመረጡት ማዕከል ይቀመጣል ።

<u>ክፍል አራት</u>
<u>ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

፴፰· <u>ግዴታ</u>

ማንኛውም የክልሉ መንግሥታዊ አካል ይህን ደንብ በሥራ ላይ የማዋል ግዴታ አለበት ።

፴፱· <u>መመሪያ የማውጣት ሥልጣን</u>

ይህንን ደንብ ሥራ ላይ ለማዋል የወረዳና የቀበሌ አስተዳደር ም/ቤቶች መመሪያ ለማውጣት ይችላሉ ።

፵· <u>ተፈፃሚነት ስለማይኖራቸው ህጎች</u>

ይህንን ደንብ የሚቃረኑ ደንቦች ፣ መመሪያዎች ልማዳዊ አሰራሮች በዚህ ደንብ ውስጥ በተጠቀሱት ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም ።

፵፩· <u>ደንቡን ስለማሻሻል</u>

ይህ ደንብ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በክልሉ አስተዳደር ም/ቤት ሊሻሻል ይችላል ።

፵፪· <u>ደንቡ ሥራ ላይ የሚውልበት ጊዜ</u>

ይህ ደንብ ከየካቲት ፲፰ ቀን ፲፱፻፺፭ ዓ·ም· ጀምሮ ሥራ ላይ የሚውል ይሆናል ።

ቀን ፲፰/፮/፲፱፻፺፭ ዓ·ም·
ፊንፊኔ

ጁኔይዲ ሳዶ
የኦሮሚያ ክልላዊ
መንግሥት ፕሬዚዳንት